Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1561 SIX PAGES NGÀY THỨ HAI 15 OCTOBRE 1923 – NGÀY MÙNG 6 THÁNG CHÍN ANNAM NĂM QUÍ-HỢI SÁO TRƯƠNG NĂM THỨ 15

DIRECTEUR – PROPRIÉTAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA
TÊN ĐIỆN-THOẠI: 208
Adresse télégraphique:
LUCTINH – SAIGON

GIÁ BÁN

	nhơn-trình	người-bổn
Một năm...	$12.00	$12.00
Sáu tháng...	6.50	6.50
Ba tháng...	3.50	4.00

BÁN LẺ MỖI SỐ... 0$05
Báo bán thiếu từ ngày mồng một và ngày 16 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS)

閩新省六 報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và ngày chúa-nhựt

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 105-107
Hanoi: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
Paris: chez M. M. Mayenne à Cie, 8, rue Transitait.
On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.
Thư, chẳng-từ và mandats gửi mua báo đều đề ngày cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, còn bài vở đăng báo thì đề cho M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

ĐIỀN-CHỦ NAM-KỲ

***Hãy nhóng lấy giá lúa, chớ vội bán.*— Nhựt-bổn bị thiên tai, Hướng-cảng bị bão, Bắc-kỳ, Châu-đốc bị lụt, các xứ thất mùa.— Năm nay, có bán lúa phải đề dành bằng hai mà phòng và giúp xóm láng-giềng.**

CÒN BÀN THÊM VỀ NHỮNG THƯ-TỪ VIẾT BẰNG QUỐC-NGỮ

DU-LUẬN

Từ khi chúng tôi có cái bài nói về những thư từ viết bằng quốc-ngữ, đăng trong báo ngày 20 và 24 tháng vừa rồi mà thành thử ở ngoài mình ra vô số những câu du-luận, hoặc cả sự hi-nh-vi đã như các âm-hưởng từ mọi nơi dưa lại.

Phần nhiều người ưng nhận rằng: thư từ đề viết bằng quốc-ngữ thì tất phải một mản quốc-ngữ từ đầu cho chí cuối, tự trong ra đến ngoài, một cái lẽ đang nhiên; nguyên-chất bao giờ cũng đáng trọng hơn là các chất pha lẫn, pha lộn. — Có người nhà quê chỉ biết quốc-ngữ, viết cái thư quốc-ngữ xong, không cần phải đem phong-bì đi nhờ ai đề hộ: đỡ phiền đến người, đỡ nhọc thân mình, chính tay mình đã viết đủ mọi chữ trên phong thư không sợ nói sai lầm. — Có người chính mắt chúng tôi thấy đề đỡ trên phong bì được mấy nét *Mon*.... rồi lại nhép miệng đánh xé đi, mà đề cái phong-bì khác, chữ *Ông* viết thực rõ ràng, trên đầu đội mũ rồi ngay ngắn, chỉnh tề; quốc-ngữ bây giờ trông đã có chút quyền thế mạnh nhà rồi đấy. — Hoặc có người, tuy bút đã viết trọn vẹn chữ *Ông* xong rồi, mà trí còn ngần ngại như không muốn; viết cho bậc dưới không đáng trọng, mà đề *Ông*, thì hình như quá lạm, phá mất cái trật-tự tôn ti, còn viết cho bề trên đáng kính đáng nể đến mười phần, mà cũng đề là *Ông* và nhất là dưới mà lại gọi cái tên tục người ta ra, thì tưởng chừng xách mé, có ý khinh nhờn không thuận cảnh. Bởi với ai do dự như thế, chúng tôi xin đáp rằng: khinh trọng, không ở như một cái chữ *Ông* ngoài phong bì, nhất ở cái thời đại muốn bằng đẳng nay, cái tên người việc chi mà giấu diếm, cái tên ấy sở dĩ đặt ra là chỉ để gọi nhau, chớ nào có phải đề kiêng, để tránh như mũi tên, hòn đạn vậy. — Có người thì lại phân nên lầm khi không biết ha bút đặt cái danh hiệu và câu kính-ngữ như thế nào cho xuôi tai, hợp lẽ. Phân vân khó thực! Nhưng cái ấy là tây cảnh tây người, tây lúc mà thay đổi, không ai bàn cho xiết được. Dễ thường chỉ cái tâm mình, ý mình và cái bọc quốc-ngữ cho thông mới gỡ ra mành mối. Cái tình không thân thiết quá thì sao lại nãy *rõ minh minh với tôi tôi?* Cái ý không trân trọng quá thì sao lại những *bầm báo, thưa trình với cái lạy, trăm lạy, nghìn lạy, van vạn lạy?* Quốc-ngữ học chẳn thông, thì sao lại gọi bề bạn là *anh em* như anh em ruột bịt một nhà, hay cũng gọi là *qui-hữu* nghĩa cịch thực tương đương với hai *chữ cher ami?* Quốc-ngữ có học, mà Hán tự không hay thì có đâu lại xui ra: *tôn ông, đại-huynh liên-sinh, các hạ, kính bái, kính thư, bái thư, tái bái?...*, Chịu xét qua như thế và chịu tìm tòi, hỏi han thì mấy người lại còn kêu là khó tìm cho ra những tiếng chỉ danh hiệu, những câu điển kính-ngữ? — Một vài ông vào bực tôn nho, thấy bàn đến thư từ quốc-ngữ thì lỏ ý muốn làm một quyển Giang-hồ xích-độc cho thiên-hạ dùng. Còn cái gì đáng mong mỏi cho bằng nữa. Xin các ông định chí mau tay mà làm giúp. Các ông làm tất các ông đã cố sưu tầm những tiếng bàn xức cho thích xác mà các ông lại xếp đặt theo lối tối tân cho hợp thời, thì cái công việc của các ông đỡ cho thiên-hạ không phải nhỏ vậy. Chúng tôi còn dám so sánh: Ông nào làm được mộ quyển Xích-độc cho chu toàn, ông ấy đáng tôn kính, sùng thương hơn là cụ Thọ-Mai, cụ Chu-văn-Công nghe như đã sắp tới ngày nhận quân sao những mà xếp bỏ xó rồi. — Nhưng dợi đến khi dân Nam có bản một quyển Xích độc Nam tử tục được việc, hà con ta ai biết rõ đều gì can thiệp đến những thư từ quốc-ngữ, thì ta cũng nên giả bày qua đây là gọi là góp một viên đá vào cái nhà công vậy.

Về phần chúng tôi, cũng còn một vài điều muốn bàn thêm để bổ khuyết vào cái bài đăng trong báo hôm nọ.

Cái thói người Nam ta, danh phận thường lấn mất danh hiệu, nghĩa là cái chức nghiệp mình làm nó nuốt hẳn mất cái tên tục của mình đi. Người ta không dám gọi ông, — mà chính ông cũng không muốn thế — là ông Kéo, ông Cột, ông Đại, ông Tiểu, ông Trung, ông Tín, nhưng người ta tôn gọi ông những là ông Thông, ông Giáo, ông Tham, hay quan Huyện, quan Phủ, quan Tuần, quan Án, tưởng rút nên lịch sự. Vậy ngoài phong bì nếu để ngay là quan Huyện Mỗ, ông Giáo Mỗ, cái chức nghiệp đi trước, cái danh hiệu theo sau, thường giữ là được. Nhưng muốn cho tính tường hơn, là cứ nên để cái tên riêng hẳn một dòng trên, rồi dòng dưới mới nói rõ cái chức nghiệp: làm ruộng, cai thợ, bán buôn, chủ nhà, thông ngôn, giáo học, tri-huyện, tuần-phủ... vân vân. — Hoặc khi thư gởi cho một hiệu hay một công-ty nào, ta đề ngay là *Hiệu Mỗ, Công-ty Mỗ* tưởng người chạy thư cũng đem thư đến cho tận Hiệu hay Công-ty ấy được.

Trên đầu cái phong bì, nếu nhười gửi thư muốn viết tên, nghề nghiệp chỗ ở của mình, thì cứ viết cho đủ, rồi dưới thêm hai chữ: *gửi thư*. Hay cứ theo, trên viết ba chữ *người gửi thư* chấm hai cái, rồi mới viết tên, nghề nghiệp và chỗ ở cũng được.

Trên những phong thư gởi trong nội hạt các thành phố, thường thường người ta không đề là Hà nội, Hải-phòng, Nam-định mà viết tắt là E. V. là hai nét đầu của hai chữ Ex Ville. Ex Ville nghĩa là *trong thành phố*. Vậy nếu ta không đủ ý hai chữ E. V. mà viết chữ T. T. P. tưởng sau quên đi rồi ai cũng hiểu được. E. V. hay T. T. P. cũng là hai cái lối viết tắt nước định với nhau mà thôi.

Cuối trang bên nầy lại sang trang bên kia, có người hay viết bốn chữ *T. S. V. P.* đủ cả chữ là *Tournez s'il vous plaît* và nghĩa là: *xin giở sang bên kia*. Vậy nếu ta không viết *x. g. s. b. k.* theo nghĩa: xin giở sang bên kia, hay viết là *x. g. t. b.* xin giở trang bên, ưởng cũng chẳng ai cãi bắt là thông.

Kể những cái lối tắt lm ra còn có nữa. Nhưng thôi. Miễn là cái đại cương là cái: *Thư từ đã viết bằng quốc-ngữ nếu giữ cho toàn vẹn tinh quốc ngữ tự đầu cho chí cuối, tự trong ra đến ngoài*, ai nấy chẳng lưu tâm đến và thực hành cho cả, thì thư từ quốc-ngữ cũng là được ơn nhờ quốc-ngữ làm vậy.

T. B. T. V. N. Ô. N.

NGUYỄN-HÁO-VĨNH NÀO, HỐT-TẤT-LIỆT NÀO ĐÂY?

Hàng độc-giả trong Lục-châu còn nhớ phong thơ của ông *Huỳnh-văn-Chính* Tổng-lý « *Công-Luận-Báo* » đã dịch và đăng trong số « *Công-Luận* » 621/38, ngày 25/9/23, thơ mà tệ báo « *L. T. T. V.* » đã trích đăng trong số 1546, ngày 27 septembre 1923, vì thơ đó ông *Chính* làm cao đặt điều nói choảnh rằng Bồn-báo Tổng-lý đến mà xin lỗi ông, kỳ trung Bồn-báo Tổng-lý lấy lòng hòa-nhã mà đãi nhau, có mượn tiếng « cầm phiến » mà giải lòng ông sau khi ông gởi thơ đến ngài: như lời ông *Huỳnh-văn-Chính* đã nói với Bồn-báo Tổng-lý, năm bữa trước, mà Bồn-báo Tổng-lý chẳng lấy tiếng « cầm phiến » của ông *Huỳnh-văn-Chính* làm tiếng « xin lỗi » mà cao rao; lại cũng vì thơ đó ông *Chính* có kèm tên ông *Nguyễn-k-Đính* và tôi là *Lê-hoàng-Mưu* vô mà đề-điệt nặng-nề, nên tôi có chiếc mấy câu thơ của ông *Chính* ra mà phân giải phải quấy, ở-ư *Chính* lấy hơn lẫm lớ sanh ra trường bút-chiến «*Công-Luận-Báo* với « *L. T. T. V.* ».

Ngỡ là trường bút-chiến lấy cái bơ đó làm « đề » mà tranh việc hơn thua phải quấy, thì tôi còn dám — dầu rằng tài học nhom-nhem — ra mà tranh luận cho rõ trắng đen; không đề ba ông bên « *Công-Luận* » là những ông: *Huỳnh văn Chính, Nguyễn-háo-Vĩnh* biệt hiệu *Hốt-tất-Liệt* với *Cao hải-Đề* « quyền chủ-bút » ra trọn hai kỳ báo, chẳng nói lời lẽ chi khác hơn là nhục mạ ông xã Long-thạnh *Lê-kim-Sang* với tôi đến đâu; lớp trong báo lớp dân ngoài trường thành-phố: nhục-mạ tôi những là « *tù* » « *du-côn* » « *mạo-quan ăn tiền* », còn biết bao lời kể xiết. Tôi thấy cách bút-chiến của ba ông, lời ăn tiếng nói của ba ông như thế tôi ngán-ngẩm, cười mà chịu nhịn, nên có đoạn trong *L. T. T. V.* số 1551, ngày 3 octobre 1923 tôi nói rằng: *Tôi không chịu làm như giả tớ L. T. T. V., và phiền dạ khán quan mà trả lời lại cho vừa với những lời của ba ông viết trong mấy số « Công-Luận » đó.* Ngoài ra, tôi có gởi, ngày 5 octobre, một phong cho ông *Huỳnh-văn-Chính*, một phong cho ông *Cao-hải-Đề*, « quyền chủ-bút » mà phân giải lẽ của hai ông nhục-mạ tôi trong số « *Công-Luận* » 623/40, ngày 2 octobre. Thơ tôi lấy hai ông cũng trong ngày 5 octobre, thơ như từ kiết của tôi Điền-báo giao cho tôi, rằng: *Thơ số 383 và thơ số 384 đã giao tại tay ông Chính và ông Đề bửa 5 octobre 1923.* Trong hai phong thơ ấy, tôi chẳng nói chi ngoài sự giải phân cùng hai ông rằng ngày nay tôi chẳng phải là « *tù* » là « *phạm* » là « *du côn* » chi cả, và vụ của tôi ngày trước, tôa bình trách tôi sao có nữa cũng vậy người phân nghịch nhà-nước, chớ không có tiền bạc chi trong đó mà nói tôi « *mạo-quan giựt tiền, ăn tiền* ». Sau rốt tôi có giải qua việc mấy bộ tiểu-thuyết của tôi, cũng như tiểu-thuyết của người các nước làm ra bán đời nay, không tội-tình gì mà chấm quá, chớ tôi không hề đề ý một tiếng bất nhã nào có hề gây gổ chi với hai ông tất cả. Mà hai ông không không đăng báo « *Công-Luận* » như lời tôi xin, mà lại gởi thơ đến ngài: nói rằng tôi có sẩn báo « *L. T. T. V.* » dưới quyền, sao không đăng lấy.

Tôi số « *Công-Luận* » 624/41, ông *Nguyễn-háo-Vĩnh* tự *Hốt-tất-Liệt* với ông *Cao-hải-Đề* cũng ra lấy mấy tiếng « *tù* » « *du côn* » « *mạo-quan ăn tiền* » mà nhục-mạ tôi nữa, và cũng lấy mấy bộ tiểu-thuyết của tôi mà luận tội tôi; chớ cũng không thấy lời nói là lạ hơn số trước. Tôi cũng nhận cho không một lời gì đề trong *L. T. T. V.* mà phản đối, song tôi cũng có kỳ hai phong thơ đến cho ông *chủ nhiệm tờ* « *Công-Luận* » là hai phong số 935 và số 961, ngày 9/10/23, giao đến tay ông ngày 10/10/23, y như từ kiết của số Điền-báo Saigon. Tôi có xin thông cho ông *Nguyễn-háo-Vĩnh* tự là Hốt-tất-Liệt với ông Cao-hải-Đề coi, và xin đăng báo Công-luận số tới. Tôi cũng chẳng một lời gì bắt nhã và chẳng nói chi khác hơn là giải lời của hai ông nhục-mạ tôi, mà trông không thấy đăng: vì chẳng khác nào hai chú ông xã *Lê-kim-Sang* gởi mà « Công-luận » không đăng đó vậy. Bấy nhiêu đủ thấy cái ý-chí của ba ông, chịu nhục-mạ người được thô, không chịu cho ai phản-đối. Hèn chi, các ông chẳng là trách tôi sao có đăng bài phản-đối của Xã-Sang ngày nọ vào mục *Tự-do diễn-đàn* nên nhục mạ tôi đến thế. Các ông nói tôi không biết cái trách nhậm của chủ-bút, mà các ông không đăng bài phản-đối của Xã-Sang, các ông có biết trách nhậm của các ông chăng? Có trái luật « *Báo-giới* » điều thứ « 18 » đó chăng ??? Tuy vậy mà việc của Xã-Sang với « Công-luận » tôi không cần bàn tới. Còn phần tôi, các ông nhục-mạ những là « *tù* », « *du-côn* », « *mạo quan ăn-tiền* » và mắng-chửi, chớ không lời gì gọi là bút-chiến, mà tôi không chịu làm *du côn* hay là *thất-phu, thất-giáo* mà lấy lời thô-lỗ đề-điệu trả lại, mong để cho bàn-quan lấy lẽ công mà phán đoán cho thôi. Tôi không chịu đem việc tư của ai ra mà làm khi-giới mà vẫy vùng trên bút cho ra mặt tiểu-nhân thà chịu làm kẻ ngu-phu nhịn miệng. Cũng bởi tuổi tôi đã trông, tre tưng mãng mực lẽ bằng nhịn ba ông không xấu ấi; lại cũng chẳng phải giành-giựu cướp-ruộng chi đó. Bất quá là nói nhau nơi *chốt ngòi viết* vậy hết bởi rồi thôi; dầu ai chẳng xét xa, cho tôi rằng thua ba ông, tôi cũng cam lòng chịu; nghĩbề nào cũng chẳng lấy làm thù riêng. Dè đâu, chỗ tưởng của tôi đó lầm xa quá. Ba ông bên « Công-luận » chẳng phải nghĩ như tôi vậy; ba ông quyết lấy lầm thù; nên hết sức nhục-mạ tôi, bắt tội bắt lỗi tiểu-thuyết của tôi, hết sức đuổi đuổi ra khỏi làng báo, các ông còn gieo tiếng mong cho ông Tổng-lý L. T. T. V. đuổi tôi ra; gieo lời bảo thiên-hạ đừng mua L. T. T. V., đừng cho vào nhà, ý mong làm cho L. T. T. V. hư sập; các ông quên rằng tớ « Công-luận » của các ông nói như vậy đó, vào nhà thì cang-thường luân-lý của người ra sao? Trẻ con xem đến sẽ học-đòi nói ra sao? Ấy là các ông thấy buồi trong mất người đó. Các ông gọi tớ L. T. T. V. và tôi là đề-điệu, mà các ông lấy sự cân bằng hẹp lượng mà đi cao rao như vậy đó, các ông chẳng gọi là đề-điệu. Các ông cũng chưa đã hờn, chưa vừa lòng, nay còn đem « lý-trưởng của người dọc báo Công-luận » mà nhục-mạ tôi trong số 626/43 ngày 12 octobre, và rao dưới trương đầu số nầy rằng: « *Kỳ Công-luận 44 ngày 16/10, sẽ có bài:* « *Ai giết Lê-hoàng-Mưu* » *của « Tri-nam tử » nào ở Bạcliêu lai cảo* ».

Xem đây thì biết, các ông cố thủ, nhong kéo tôi ra mà nói cho đặng, không bằng lòng cho tôi nhìn thua, Vậy thì tôi phải ra mà xin hàng độc-báo L. T. T. V. cho phép tôi phân phải quấy đôi đều, tôi hứa chắc với chư tôn, dầu còn một tất nhỏ, tôi cũng không dùng lời thô-lỗ mà đối cãi như ý ba ông tôi gọi là đề-điệu. Tôi thật đề-tiện mà quyết chẳng dùng tiếng đề-tiện thô-lỗ cho nhơm mắt khán-quan.

Trước hết, tôi đăng bài phản-đối của ông xã làng Long-thanh (Vinh-long) là ông *Lê-kim-Sang*, nơi mục *Tự do-diễn-đàn*, bài mà ông có gởi — theo như lời ông *Lê-kim-Sang* nói thầu xứ Argentine và quan sứ-thần xứ Brésil đi điều trước hết.

Banh-gich

Ông Jaspar tự cho Tôa Nhơn-các hay các tin về sự bắt chẳng-cự và vẫn-đề bồi-thường.

Bẹt-lanh

Quốc-hội duyệt-tiền dự-toán phụ trong năm 1923, tổng cộng 578.000.000 triệu đồng marks. Cách phủ tinh lập quốc-trái thêm đã thân số tiền ấy.

Hồi năng ngày quốc-hội bàn-nghị lấu thứ ba luật nếy rộng quyền cho Tôa Nhơn-các.

Nghị-ước

Mới-ký trình cho A-to-mang một dự-thảo nghị-ước thương-mãi.

Giấy quốc-trái

Báo « Gazette de Voss » bảo tin rằng các nhà ngân-hàng thành Bẹt-lanh xin Chánh-phủ lập tạm phiếu quốc-trái thế cho đồng vàng, cho đến bao-giờ lập được một thứ tiền vàng mới thôi.

VÔ TUYẾN-ĐIỆN

Ba-ri, ngày 11 Octobre 1923.

Lập Tôa Nội-các

Tin thành Bẹt-lanh, quốc-hội duyệt-xét điều thứ chót và điều thứ hai dự-thảo đề rộng quyền cho Tôa Nhơn-các. Đương bàn-nghị nửa chừng đăng báo quốc hồi nghị ra đi làm cho tiếng số không bỏ thăm được phải định lại ngày thứ bảy.

Nhựt-trình Nam Mỹ quốc ngày 11 Octobre 1923.

Phái-viện

Vì cớ thành-phố Buenos-Ayres mới sang tra-cứu «nửa-bông và đương đi chơi nơi quan Kiểm-lâm quản-lý vườn Bois de Boulogne ngày 20 Octobre sẽ xuống tàu sang Mỹ-quốc.

Tin buồn

Khi hay tin chánh-thất của quan sứ-thần Aversana hết thì các nhà chánh-trị thuộc các xứ đăng tiếng la-tinh bên Mỹ-quốc đều cầm-đồng. Quan sứ-thần sứ-

TIN BUỒN

Bổn quán đăng nhơn mới đặng tin buồn tr-ên rằng quan huyện *Trần-văn-Chấn* chủ quản Hocmôn mới tự thế ngày hôm qua tại dưỡng đường G'ediah.

Quan huyện *Trần-văn-Chấn* vốn là một viên quan đáng thương đáng mến lắm, vì trên đối với nước thì hăng to cho trên trách nhậm, dưới đối với dân thì lấy chữ công binh chánh trực, còn xử với thân bằng cố hữu thì lấy câu tín nghĩa làm đầu.

Bổn *quán đăng* nhơn chẳng biết lấy chi tỏ tấm lòng tuy niềm nào xin đã với lời ai điếu cùng bậu quyến của quan huyện *Chấn* và cầu xin linh hồn ngài tiêu diêu cõi thọ.

L. T. T. V.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

OUR LES ANNONCES
TADRESSER:
ion : aux Bureaux du Journal
rue Catinat, 123-125-127
(1er étage)
: aux Bureaux du Trung-Bắc Tân-Văn.
s : chez M. M. Mayence & Cie 9, rue Tronchet.

ite à forfait pour les contrats longue durée. Les prix sont ayables d'avance.

chèques et mandats gồi mua ... đã ngày cho M. NGUYỄN-...-CÔA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-... nên bài vở đăng báo thì đề M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút.

HÃY COI CHỪNG
Thuốc
Giả mạo theo kiểu
CỜ NÀY

CIGARETTES
NATIONALES
Hãy hút thuốc cây cờ Tam Sắc đã ngon và không khô cổ
Hãng Cie de Commerce et de Navigation d'Extrême-Orient
(ALLATINI) Saigon làm Đại-lý

PHẢI COI CHO KỸ
KIỂU CỜ
TAM SẮC
đó mới

Bạc cắt cỏ lỗ

Tại Châu-thành Cantho chừng một tháng nay, tôi thường nghe tiếng than van về bạc cắt cỏ lỗ, đem đến tiệm mua đồ khách-trủ không xài. Tuy là một việc nhỏ-nhoi không đáng nói; song chúng nó ăp-phe ta như vậy, thì hết thảy cả bạn hàng Annam đều đau cũng không xài; trừ ra có một hai tiệm bán trà-phe, bánh nước xài mà thôi.

Chẳng phải vậy mà thôi! lại còn nhiều điều bất tiện cho những kẻ mua bán nữa. Vậy tôi xin chỉ sơ một ít đều; cho chư-vị khán-quan xét lấy lại coi có phải như lời tôi phân đây chăng? Tỷ như mỗi ngày các bà, các cô thường đi chợ, những người giàu có thì chẳng nói chi; thầm thay! cho kẻ nghèo nàn có tiền đâu dư đã, bất quá năm ba cắt bạc đủ đi chợ mua ăn ngày đó, nếu rủi mà bị lấy cắt cỏ lỗ, thì chắc phải để đó mà ngồi, chớ đem mua món chi cũng không đặng; thật là cái hại lớn cho kẻ nghèo khó ấy biết bao mà kể!!!

Như mới năm rồi đây, các bào thường kêu ca về vấn đề bốp quet mất (cũng là khách-trủ) thình lình ăng giá lên đến 3, 4 su một cái, thế mà dân ta cũng phải chịu theo chúng nó mua mà xài, vì bốp quet là món cần nhứt hơn hết.

Than ôi! Thấy những việc bất bình như vậy, thế cũng khó điềm nhiên cho đặng; bằng nói ra đây, thì chẳng thêm tiếc cho người mình. Ấy cũng bởi tại là không lòng bác ái kết chặc đây đoàn thể với nhau, để nửa chừng đức rã ra; nên ngày hôm nay dân ta phải chịu dưới quyền cầu người kiều-ca đè ép, mặc tình chúng nó khiến sao thì dân ta hay vậy!! Thế mà có mấy ai xét đến, để cho chúng nó ăn quen, nay ăp-phe bề nầy, mai đè ép ta thế khác; những đều ấy có đáng buồn chăng???

Vậy trước: khi tôi viết bài nầy, thì tôi rất ước ao sao cho quan sở tuần-thành lưu ý và ghé mắt vào, hầu có thể chi trừ tuyệt hớt cái hại ấy đi cho chúng dân nhờ, nếu đặng vậy thì ân đức ấy dân ta lấy làm thâm cảm vô cùng!!!

Văn-bá-PHƯỚC dit DUYÊN
Cantho — Ville

Đông-pháp Thời-sự

NAM-KỲ

MUỐN Ở TỦ SAO..??

Mới nghe nói hồm bữa chúa nhựt 14 Octobre 1923, cô Trần-thị-Thoa kêu là Nà-Thoàn gốc ở làng Vĩnh-kim-đông, tổng Thuận-hòa, hạt Mytho, vẫn là đào hát Cải-lương của gánh Thầy Năm Tứ có lễ-nhà tiền trước 780 đồng sẵng ở bà, nay trốn đi. Nên Thầy Năm Tứ có đưa giấy tờ cho quan Trang-sư được vào đơn xin quan Biện-Lý bắt vậy tôi lấy tiền trước, nếu chưng mà bồ bát, trốn đi.

Thiết nghĩ theo luật Nước thì tôi ấy phải bị tù-phạt cho cẩn chơi, nên dự có những kẻ không biết phép luật mới đem làm như thế mà thôi.

Coi chừng chó dại

Lê-văn-Đông lou-ton nhà Ga-quán Portail khai rằng nó đi xe-máy ngang đường Amiral Page, nó bị con chó của M. B.... chạy ra cắn nó, nên bắt con chó lên nhà thương thuốc: chó thì nghiêm.

Xe-hơi đụng

Ở gần đường Chasseloup-Laubat và Mac-Ma-hon có cái xe-hơi C. 1430 với cái C. 2550 đụng nhau, hai cái đều hư.

Ăn cắp đồ

Liêu Phải thấy mất người lối xóm có chìa một cái đồ nhiều đen, rằng bạc có chạm; nên bèm với ông Cò bắt. Ông Cò biểu coi chừng đặng tìm kiếm ra coi cây đó của ai, rồi lại thì cây đó ấy ăn cắp của Ng-thị-Bươ g, còn mấy hơm ấu cắp đồ là Ng-văn-Diệt và Phạm-văn-Ben và Ng-v-Ta.

Ăn cắp xe-máy

M. Vernier phụ bắt bao C. S bị mất một cái xe-máy hiệu Grazielle số 88629.

Cậu tư Hạo bị ăn trộm

Cậu tư Hạo biết hiệu là Tạo-Hư ở Gocong lên Saigon ở đường Bồ-lớn-Vi số 20. Hôm 11 tây tối giờ khuya rồi đi coi hát

Trung-Bắc

Đồ cơ-khí

Haiphong. — Tại Hải-ly mấy người phụ đào hầm để trộn vôi, đào được một vài tấm bia bằng chì có khắc chữ tàu. Có như lời một bậc thân bào thời bia ấy có 18 đồ đồng mười thứ bỷ rồi.

Ngạn xe-hơi

Thái-bình. — Chiều hôm 24 ở gare Tiền-châu có đến con gái 14 tuổi đi chơi mát ở trên đường đi, bị một tàu xe nghiêm phải một bên đầu bị trong thương, đã cho đem vào nhà thương buộc thuốc ngay.

Tại sao mà không có học-trò

Nam-định (Mỹ lộc). — Trường sơ đẳng Phát-Việt (ở kẻ mở trường dạy học đến nay không có một đứa học trò nào vào học cả. Ấy chỉ bởi tại vì mất mấu nên ít đi lại không tiện và mua mang mất thì lấy đâu mà ăn để đi học, vì thế nên trường không có học trò.

Chết đám

Hưng-yên. — Hôm 22 Septembre ở cầu Lục-đầu có một chiếc thuyền gỗ chở 26 người bánh khách, trong số ấy có đến 14 người đã chết đâm vì khi chiếc thuyền chìm. Thầm thương thay trong số ấy có 4, 5 người có thai. Quan đề khám xong và cho chôn tại nơi gần bến đó.

Giết cả nhà chỉ còn một mạng

Lao-cay. — Ở làng Bảo-linh có tên Lý-phú-Sáu giàu có mà nhà ở xa chốn hương thôn một hôm bị một đảng ăn cướp vào nhà bắt người chủ nhà mà khảo của; người con thấy cha bị bắt bèn ra đánh đảng cướp mà cứu cha thì bị bọn cướp bắn chết, người cha thoát trốn chạy đi báo, còn vợ con ở nhà cũng bị bọn hung đồ giết chết hết cả rồi lấy được 100 bạc và vàng cùng vật kiện khác rồi đốt nhà mà ra đi trốn hết.

Bọn cướp đã bắt được một đứa, nó khai những tên đồng khác thời vào đã bắt làm ăn phụ tôi chung; thân và vợ tôi, Ấy cũng bởi ở chốn vắng vẻ nên mới bị khủ; thương thay.

Bọn trộng rắn không đặng

Báo France Indochine có nói việc những người Á-đông trộng rắn không có giấy vào bằng thời. Đã bị ép một thơm xét được và đã phải đem 165 lớn ra trừng trị đã phạt.

Hoàng-hải tân-văn

Một thành Bulgare bị nước độc sông Danube

Có hơn một ngàn dân ở thành Vidin (Bulgarie) uống nước sông Danube mà bị độc, dân-sự con nít chết nhiều lắm. Nhà nước truyền lịnh rằng tại chỗ mà thường thường dân chẳng mấc nước mà uống đó bị những chỉ nó lạn vô.

Chết no hơn sống thiếu

Ông quan ba Sơ-lâm ở Ramboulle có ở tập dưỡng một bếc thư ký tên Gustave Sauvat và Hortense Breuve cho hay rằng chúng nó rất ý tự-vẫn.

Ông quan ba sơn-lâm mới vừa gặp ý lấy lại cho ông cô nó-nhưn cảnh thì có người chủ nhà-hàng lại nói rằng tại phòng nhà-hàng của tôi có việc lạ, nên ông cô đến nơi bên mở cửa phòng ra thì thấy có một người đàn bà chết và một người đàn ông bị thương tích nặng, chỗ đâu nhà thương rồi fất hơi.

Xét ra thì vợ-chồng tên nầy đưa-lâm ăn bạc-liền lại bết, cả hai đều ở Paris trước khi chết chẳng nỗ mua 4 chai rượu sâm-banh uống say «đầu rồi, nên vất sũng lửa được chết cho rồi. Tên bọ vợ-chồng người nầy phải là tên Sauvat và Hortense Breuve là kẻ viết thơ cho Sơn-lâm hồi trước đó.

Còn ai nữa vậy không?

(Mai tiếp)

Maison M. LÝ-ĐỆ à CANTON CHINE
VỆ SANH SANH PHÁT HƯƠNG GIU
(DẦU THƠM XỨC RA TÓC HIỆU LÝ-ĐỆ)
NÀNG TRƯƠNG LỆ-HOA là một nàng đẹp xưa có tiếng khen là a-hoàn có tóc tốt hơn hết.
Tiệm chúng tôi rõ cái lẽ làm cho tóc tốt, nên tìm các giống hồng thơm chưng lọc sanh tố, phối hiệp mà chế ra một thứ dầu thơm để xức cho tóc mọc ra nhiều. Cái mùi đã thơm lại thuần nhã làm cho trừ uế, sạch gàu, lại giữ gìn cho tóc không rụng.
Những người bịnh hậu, hoặc sáng hậu phải huyết hèm, thì tóc thường hay khô hay rụng, làm cho đầu phải nói; ấy là đều rất quan hệ đến vẻ đẹp đã của con người, không phải vừa gì.
Dầu nầy là dầu của các bà trong đài thường dùng để giữ gìn cho tóc khỏi rụng và lại làm cho tóc thêm tươi nhuận, nên thường gấy bà mấy cô, không nơi nào mà không biết danh hiệu của dầu VỆ SANH SANH PHÁT HƯƠNG DU nầy là một thứ dầu xức tóc độ nhứt.
Xức dầu nầy chẳng những làm cho tóc không rụng và làm cho tóc được tươi nhuận mà hồi thậm chí đi ngoài đường làm cho người ta ngửi được cái mùi thơm thơ đã, rõng khoái sẵng nữa. Thật một thứ dầu quí hóa vô hàng.
Những người nam ít bết luận tóc dài tóc vắng, nếu bị phải bình huyết kém tóc khô, chẳng gỡ hoài mà không hết rồi, nếu dùng dầu «DƯỠNG MỤI SANH PHÁT DU» có in hình một cô gái xin đẹp mới nhau hiệu thì tóc trở nên thơm tho tươi tốt.
Chư tôn, qui bà muốn biết sự qui trọng của dầu nầy, xin hãy đến dời sở hoặc viết thơ mà mua dùng thử thì biết.
Giá mỗi ve lớn là... 0$50 ve nhỏ... 0$30
Gởi bán tại tiệm NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG
Cho-lớn và trong các tiệm lục-châu.

DỊP TỐT
Có một xe «OVERLAND 4» còn tốt lắm muốn bán, giá rẻ.
Ai muốn mua do nơi nhà số 46, đường Amiral Dupré SAIGON tính toán.

BỊNH ĐAU MẮT MÀU
Là một đau hại nhớt của người đàn-bà thường hay gặp.
Đăng tại vậy mắt mũi là cái gốc phần nhiều nên bịnh yếu sớm và nhức nhối lắm cho người khó chịu. Thế thì phải đề-ý phòng ngừa cho người mình cùng tiền đăng là đường cứu hạng mình.
Muốn chọn thứ thuốc nào cho công hiệu, thật là một điều khó chưng nên tại thì chẳng hay bởi là đăng thứ *PILULES PINK* người ta chế ra để cho đàn bà dùng.
Thuốc hiệu *PILULES PINK* là hoàn và bổ máu sống, nên ai đau bịnh mất máu, yếu đuối, mỏi gân cốt và nhức, không tiêu hóa, ăn mất ngon và mất chẳng đặng.
Thì thuốc PILULES PINK có bán khắp trong khắp y-dược phòng.
PILULES PINK POUR PERSONNES PÂLES

Đã khai trương hôm đầu tháng nầy
LÒ NHUỘM LỚN KIÊM-THỜI
Đường d'Espagne, số 153-155. (góc đường Filippini)
SAIGON
GIẶC ĐỒ KHÔ
Dùng các chất hóa học làm cho sạch và cho mới mà khỏi nhăng nước
TẨY DẦU MỠ
Làm cho sạch chỗ có vấy dầu mỡ
TẨY LÀM LẠP
Làm cho sạch chỗ dính mực hoặc màu gì khác
NHUỘM ĐỦ 72 MÀU
Bất cứ là y phục gì và hàng gì gì, đều đem đây, đem bà chẳng hạn
XƯỞNG NHUỘM DỤNG ĐIỆN LỰC
CÁCH LÀM BỀ MẠC MÀ TẠI KỲ
Vì dùng theo các phương thế Kiêm-Thời
CHUYỂN NHỰT VỀ ĐỒ BẰNG NỈ TRẮNG
GIÁ THẬT RẺ
XƯỞNG NHUỘM DỤNG HƠI NƯỚC

VÁY MÙNG BÀ KHỔ RỘNG 9 = 80
LÀNH XUYÊN Bắc-kỳ đủ mọi kiểu
MAY MỚI CÁI LẠY KIỂU MẪU
BRAZIERLUNG
TẠI TIỆM
ĐỒNG-THỊNH
4, Rue de la Soie. — Hanoi
MUA SỈ
Sẽ đặng giá rẻ
Lời nhiều.

PHOTOGRAPHIE
ARTISTIQUE & INDUSTRIELLE
I-ĐỒNG
Propriétaire
93, Boulevard Charner. — Saigon
Kính trình quí ông quí bà cùng rõ, cách một năm nay vì mắc lo công việc nhà nên phải vắng mặt nơi tiệm, xin qui ông qui bà niệm tình miễn chấp. Kể từ ngày hôm nay tôi trở lại làm việc bổn phận tôi như mấy năm (trước. Tiệm nầy bền vững đặng 17 năm dư cũng nhờ ơn qui ông qui bà có lòng chiếu cố, tôi hết lòng cảm tạ và tôi phải ráng đem hết tài nghề tôi ra đặng làm cho qui ông qui bà vui lòng và triều miễn như khi trước.
Nay kính
I ĐỒNG, Photographe
Croix chevalier
de l'ordre Royal du Cambodge
Ex. Retoucheur des grandes Maisons de Photographie à Saigon

MÁY GẮNG VÀNG
Máy nầy thuở trước tại Saigon bán 220 đồng sau tôi đặt bên tây lại nhơn tôi bán 150 đồng, lúc nầy bạc đăng cao g á nên tôi tính 160 đồng. mà nếu ai ở xa bớt cho 10 đồng đề làm sở hữ chuyện, ai có đồng thì mua lúc nầy kẻo sau bạc xuống giá mua mất (chắc giá 150 đồng cho người ở xa).
BÙI-QUANG-NHƠ
Commerçant Bentre

NHÀ DƯỠNG BỊNH
Của quan Lương Y Bougeant và Denier ở tại Cholon, đường Thập-Binh môn bài số 215 ngang nhà ga xe lửa lớn.
Lập ra trước các nhà Dưỡng bịnh khác đặng nuôi dưỡng người Annam.
Coi mạch sớm mai 8 giờ chiều 4 giờ.
Ngày thứ ba và thứ bảy 5 giờ chiều rọi đèn. Giá thường 5 đồng bạc.
Coi mạch thường giá từ 3 đồng bạc.
Coi mạch có tiêm thuốc giá 4 đồng cho tới 10 đồng bạc.
Tiêm thuốc 914 giá 7 đồng bạc.
Có thông-ngôn và người điều dưỡng đều là Annam.

MUỐN BÁN
3 cái máy điện-khí (moteur électrique) courant continu 120 volts — 1 H. P. 180 $ một cái.
1 cái máy điện-khí (moteur électrique) courant continu 120 volts — 1 H. P. 6 — 220 $
Cả 4 cái đều còn mới chưa dùng tới.
Ai muốn mua xin do nơi Imprimerie de l'Union.
157, Rue Catinat — Saigon, mà thương nghị

AMATEUR'S LES FILMS
«ESSAYER C'EST LES ADOPTÉS»
"PLAVIC"
"TROPICAL"
Avec les Emulsions. Des Gds Établissements LUMIÈRE & JOUGLA
LES MEILLEURES
30% Meilleur Marché que les films étrangers
L. CRESPIN — Seul agent pour l'Indochine et Cambodge
136, Rue Catinat. Saigon

NHÀ CHỤP HÌNH MỸ-NGHỆ
Thợ chuyên môn ở các tiệm lớn thành Paris về
KHÁNH-KÝ và CÔNG-TY
54, đường sở-mà (Boulevard Bonnard), SAIGON.
Dây thép nói số 418
Dây thép đề tắt Khánh ký, Saigon
Lãnh rửa kiểu và in ra giấy cho những người chụp hình chơi. — Chụp hình đủ kiểu, hình màu đã sắc, hình về bằng mực tàu; chuyên môn nghề rọi hình ra lớn rất rẻ hơn các nơi. — Mỗi ngày đều có chụp tại tiệm hoặc đến nhà thân chủ. Cũng có bán đồ đồ đồng chụp hình; Rửa hình và rửa kiểu rất khéo và rất giống. — Ở tiệm có sẵng các kiểu khuôn. — Có bán sơn-thủy bằng mực, bằng dầu, đủ các màu; Vẽ sẵng hoặc vẽ theo ý qui khách đặt, khi đồng hàng muốn mua sơn thủy, xin chiếu số mà ghé đến tiệm chúng tôi trước khi mua nơi khác.
Qui khách ở Lục tỉnh muốn thợ đến nhà chụp xin gởi thơ hay đánh dây thép chỉ chỗ ở cho rành thợ sẽ đến tại nhà.

TRƯỜNG HỌC TƯ HUỲNH-CÔNG-PHÁT
19 à 35, Boulevard Kichener (Câu-ông-lãnh). — Saigon
Bắn ngày nay, Bổn-trường có tiếp đặng 17 cái thơ của Phụ-huynh, học sanh các nơi gởi cầu trường lập lớp 1ère ANNÉE (cycle complémentaire) vì tuy trường nhiều mà cũng không đủ chỗ thâu học-sanh lớp ấy cho hết nên Bổn-trường vâng theo ý và nhớt định ngày 8 OCTOBRE 1923 nầy, nếu số học-sanh xin học được 40. thì bổn-trường mở dạy lớp đó liền.
Mấy trò khéo-ông có Cấp-Bằng Sơ-Học, muốn xin vào học lớp nầy thì trường duợt trước, hễ đã sức thì mới thâu.
Bổn trường đã chọn được M. CÉSARI; BACHELIER ÈS SCIENCES MATHÉMATIQUES và M. KRÉDAN có BREVET-SUPÉRIEUR dạy lớp 1ère ANNÉE ấy mỗi ngày. Tối từ 7 giờ tới 9 giờ có giáo-sư Tây và Nam khác đều dạy giúp.
Giá tiền lớp 1re ANNÉE mỗi tháng
Học trong. . . . . 19 $ 00
Học và ăn buổi trưa. 13 00
Học ngoài. 8 00
Tiền trường đóng trước ba tháng. Sách, vở, giấy, mực và phần học-sanh chịu lấy.
NOTA. — Bổn-trường không nói, Phụ-Huynh học-sanh cũng rõ biết sự dạy đỗ nơi trường cầu-mầu là thế nào, vì trường mở hai năm nay; năm thứ nhứt thì đậu 30 trò, năm thứ nhì 22 trò (vì 12 trò đi trễ nên thì không đặng). Còn hôm 14 septembre nầy, học-sanh các lại trường Chasseloup-Laubat là 114 trò, chiếm đậu 20 trò, học-sanh của Bổn-trường vào thì đậu 4 trò, ấy chiếm mấy số trên: Trò Đặng-văn-Chánh đậu số 1. — Trò Cao-huỳnh-Ân đậu số 2. — Hai trò kia, một trò đậu số 5, — một trò số8.

Đồ tốt mà giá rẻ
Hãng COMPTOIR COCHINCHINOIS, mới lập ở đường Turnbull mà bài số 8 và 10, Saigon, (sau hãng nhà hàng Caffort và Shustati) sẽ bán đủ các thứ rượu tây, đồ hộp, bánh hộp, saucon, bonbons, fromage, đồ thơm, sữa nấu nấu; nói tắt mọi thứ là có bán đồ các thứ vật thực và đồ dùng cần mọi người hàng ngày.
Vì hãng nầy mua đồ tại chỗ làm bán Tây nên giá bán rất rẻ, mà đồ tại tốt tinh bền. Ai muốn mua sỉ và bán lại thì cần có lời nhiều, cho mua đồ thì công tính giá phải chăng. Xin chư tôn niệm tình chiếu cố. Bổn-hiệu rất cảm ơn.
HUYNH-VĂNG kính lời cho Lục châu hay rằng kể từ 1re Septembre nầy người chẳng nào là chỉ bổ việc trong hãng Compteur Cochinchinois nữa.

THUỐC TIÊU DỀ UỐNG LẠI RẺ
THUỐC HOÀN VICHY-ÉTAT
(COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT)
Bán, năm hoàn mất một ly nước; từ mười-hai tới mười-lăm hoàn mất một chai - litre nước.

...-ĐIỂN

...atine và quan sứ-thần xứ Bré-...ước bết.

Banh-gieh

...tư cho Tòa Hồi-các hay các ...hải chồng-cự và vấn-đề bồi-...

Bệt-lanh

...uyết-tiễ dự-toán phụ trong ...g công 578 000.000 triệu đồng ...ch phủ tinh tập quốc-trái thêm ...iều ấy.

...ngày quốc-hội bàn-nghị lần thứ ...rông quyền cho Tòa Nội-các.

Nghị-ước

...ich cho A-lo-máng một dự-thảo ...ưnz-mil.

Giấy quốc-trái

...ctie de Vosa » báo tin rằng các ...ng thành Bệt-lanh xin Chánh-... phiếu quốc-trái thế cho đồng ...ão bao-gồm lập được một thứ ...ới thôi.

TIN BUỒN

...đồng nhơn mới đăng tin buồn ...nsse huyện Trà-nóc-Châu đã ...ần mới ta thế ngày hôm qua ...ường G'ardinh.

...ộc Trần-văn-Chấn vẫn là một ...đăng thương đáng mến lắm, vì ...i nước thì hằng lo cho trên ...; dưới đối với dân thì lấy ân ...hành trực, còn xử với thân ...thì lấy cái tin nghĩa làm đầu, ...đồng nhơn chẳng biết lấy chi ...truy niệm nên xin cố với lời ...u bữu quyến cần quan huyện ...a xin linh bồn ngài tiếc điều

L. T. T. V.

HÃY HÚT THUỐC **CÀ LỐP** CÓ TRỪ BÀN TẠI HÃNG

DENIS FRÈRES

Saigon làm Đại-lý

水汽氏臣屈港香理代生術普

Cáo bạch

PHÒ VỆ-SANH ở đường Boulevard Charner, 29 Saigon.

Kính cùng qui-ông qui-thầy rõ tiệm tôi có bán các thứ *Limonade*, Soda của hãng thuốc HUẮC-THÂN-THỊ (WATSON) Hongkong mấy thứ nước nầy ở bên Trung-kinh, Hong-kong, Singapore danh tiếng độ nhứt vì hãng thuốc HUẮC-THÂN-THỊ bào chế kỹ lưỡng và có quan thầy thuốc Ang-lê thí nghiệm ban khen thiên hạ đều hay uống nó vì rất có ích trong mình. Xin qui-khách dùng thử coi thì biết lời tôi cáo ru vô cùng.

Các thứ limonade soda và công dụng kể ra sau đây:

巨霜 (ice cream) là *Kolq champagne* mát vên bổn trường.

殺酒 (orangeade) là *nước cam mật bắc thảo*.... thơm miệng giải khát.

蘇打 (soda water) là *nước soda*... tiêu bớa và rửa ruột.

巴茶 (sarsparilla) là *nước sar*.... tiêu bớa mạnh ăn.

Các thứ hiệu đề đều có gởi bán cả Lục-châu.

PHÒ-VỆ-SANH Chủ-nhơn

Dương-Xương kính tới.

MỰC JOLY — Encres Joly — TỐT HƠN Các thứ mực khác

PACHOD Frères & Cie Lyon

SỮA BÒ TƯƠI CÓ KHỬ ĐỘC

NESTLÉ

Có bán thứ hộp

TRƯỜNG HỌC TƯ HUỲNH-VĂN-CHƠ

Ông Huỳnh-văn-Nhung đã Chợ, cựu giáo sư trường Collège de Mytho, có bằng cấp Brevet Supérieur và Certificat pédagogique bên Pháp-quốc, mới lập trường tư tại Chợ-lớn, đường Mỹ-tho, gần đồn Cây-Mai.

Trường có bốn lớp: Lớp ba, Lớp nhì, Lớp nhứt và một lớp 1re année.

Giá tiền học nhứt định như dưới đây:

Lớp ba	ở trong mỗi tháng là:	15 $ 00
	ở ngoài mỗi tháng là:	4 00
Lớp nhì	ở trong mỗi tháng là:	16 00
	ở ngoài mỗi tháng là:	5 00
Lớp nhứt	ở trong mỗi tháng là:	18 $ 00
	ở ngoài mỗi tháng là:	7 00
1re année	ở trong mỗi tháng là:	19 $ 00
	ở ngoài mỗi tháng là:	8 00

Tiền học phải đóng trước ba tháng.

Ngày 15 Septembre 1923 sẽ khai trường.

Sách vở giấy mực vẽ phần học trò mua. Mỗi trò phải sắm chiếu, mền, gối, mùng và may hai bộ đồ Langsa bằng bố trắng và sẽ đóng đúng bên bài ở tạp.

Tự do diễn-đàn

(Tribune libre)

Ngô công Hiệt-qui

Coi lắm phen, Bổn-báo có trưng ngôn rằng sẽ mở Tự-do-diễn-đàn nầy, Bổn-báo riêng để cho kẻ qui bình luận cho thấu năng ý muốn. Nhưng bởi, cũng để lắm phen, Bổn-báo gặp nhiều cô nhơn thật rằng tên ký dưới bài gởi đến và đăng vào báo đó không phải là tên thiệt của người viết bài ấy; hoặc tên giả, hoặc mượn tên của người hàng xóm mà để đại vân. Ấy là một điều đáng cho là khấp nhược, mà người chơn chịu ẩn-nên chưa bỏ. Nếu việc quả, mình đâm đương cầm viết chép ra để gương giáp tuồi, có sao lại sợ mà nhọc danh? Hà chơn phải là khấp nhược chăng?

Vì cái tật khấp nhược ấy, gặp rồi, bước Bổn-báo từ đây, những bài ở đâu gởi đến, tên ký không rõ, hoặc Bổn-báo không nhận biết, thì Bổn-báo không ấn hành. Lại cũng những bài đã hành trong mực nhựt, thì Bổn-báo để trọn vẹn phần người ký tên gánh chịu lấy những đều cang bỉ gì xảy đến; Bổn-báo không cung-dự.

L. T. T. V

☘

BẮT DỀ

Kính thăm ông chủ bút cho đăng khương ninh. Sau đây xin ông lâm ơn ấn hành bài nầy vào qui báo thì tôi rất nên thâm cảm.

Nghe hai tiếng bắt dề thì chư tôn trường tôi muốn kêu ca cho nhà-nước ra lịnh bắt dề, là loài côn trùng mà trừ bại cho những cây cối và lúa thóc. Song chẳng phải vậy, tôi chỉ ý xin quan trên ghé mắt vào những bọn chauffeur và contrôleur các xe hơi, thị các hành khách như loài trùng dề. Chư tôn cũng biết con dề là loài sâu bọ hay phá hại người ta, nay bọn chauffeur và contrôleur lại kêu hành khách bằng con dề.

Tôi nhớn có việc đi Phước-long nên phải tạm nhà ngủ Cao-lương ở Cântho mà nghĩ đỡ. Đến năm giờ sớm mai tôi thức dậy có ý rão bước vào chơi cho biết xứ Cântho là chỗ thiên hạ gọi là xứ nhơn vật thạnh mầu hơn các tỉnh trong Nam-kỳ. Vừa ra đến cửa tàu lớn, tục kêu là cửa tàu lục tỉnh thì thấy một bọn mặc áo thã nục, bảy ngực, đội nón nghiêng, chưới thề thôi liên miệng; chúng nó chợt thấy một người dớn bả một tay thì ôm cọc, một tay thì xách gói ở phía đàng chợ đi lại, chúng nó liền la lên và rùng rùng kéo chạy đến người dớn bả ấy. Ý tôi tưởng bọn ấy gặp bà con thân quyến mà mừng, nào dè chạy đến đứa thì hỏi đi Trà-bàng, đứa lại hỏi đi Ngahây, Ô mon. Không biết chị nọ muốn đi đâu gì chị nọ nói nhỏ, còn chúng nó thì giành giựt mà cãi lẫy nhau nên tôi nghe không rõ, song tôi chỉ thấy, hai đứa thì nắm tay chị nọ, một đứa thì xô sau cổ, đứa lại bợ trôn mà xô tới. Còn một đứa thì giựt gói chạy đem để trên xe. Tội nghiệp cho người dớn bả yếu đuối nầy hết sức, khôn dám đứng bước nên phải riêu riếu đi theo mà lên xe. Khi lên rồi chúng nó mới êm, rồi lại giựm lại mà nói chuyện. Có một đứa nói: Sớm mai tới giờ tao bắt đặng ba con *dề lửa* và một con *dề moi*. Tôi không hiểu chúng nó nói đều chi song thấy chúng nó rước hành khách cách giễu-man như vậy, mà lại thấy linh tuần cảnh đứng đó làm lơ nên tôi buồn mà rão bước, thình lình gặp người bạn hữu, tôi bèn chào mừng rồi lại hỏi bạn tôi tiếng *bắt dề* là nghĩa gì, thì bạn tôi trả lời rằng: Thôi đi hỏi làm chi cho thêm buồn thêm, chauffeur và contrôleur ở đây kêu hết thảy hành-khách bằng con dề, song có phân biệt ra nhiều thứ. Hễ gặp bộ-hành Annam và khách-trú thì kêu bằng dề lửa chỉ nghĩa là nước da vàng giống dề lửa? Chà-và thì là dề moi, còn Langsa thì gọi dề cơm. Bạn tôi lại nói, bọn ấy hơi nào mà nói, nó có kể sĩ, nếu qui hữu không tin xin trở lại xe hỏi mấy coi có ý như vậy không. Tôi và bạn tôi bèn trở lại xem qua trên xe hơi nầy, quả thấy có hai người khách-trú, một chị đờn bà mà chúng nó kéo lôi hồi nầy, và một người Chà-và, chừng ấy tôi mới biết đứa mà nói bắt đặng bốn con dề nghĩa là đặng bốn người bộ hành. Tôi lại hỏi bạn tôi gì sao mà lính tuần cảnh lại làm lơ đi vậy, thì bạn tôi trả lời rằng: Thôi đi đừng hỏi, vì lính tuần cảnh cũng là một bụng với chúng nó cho nên mấy người ấy hành khách quả mua mới bị kéo lôi như vậy, duy ở đây chúng nó sợ có một mình ông cò Mathiéu mà thôi, bề có ông ở đó thì chúng nó tang dề một chút, còn vắn ông thì chúng nó cũng kéo lôi người ta như hồi nầy vậy.

Tôi thấy đều như vậy thì lấy làm chán ngán nên mới viết bài nầy mà cầu xin quan chủ tỉnh Cântho và ông cò Mathiéu là hai ông quan trên rất thanh chánh hết lòng trừ khử mối tệ nầy kẻo để bọn ấy thị người như trùng dề.

Khách đi đường,

TRẦN-MINH-THIỆC.

Village de Long-thành Vinhlong

CONTENTIEUX JURIDIQUE ET ADMINISTRATIF

16, Boulevard Bonnard, 49, rue d'Espagne

SAIGON

Agent général de la province de Bentre

M.J.B. Phạm-chánh-Lý, Tri-phủ en retraite

BENTRE

Avis important aux intéressés indigènes de Bentre

CÁO BẠCH

Ngỏ cùng người nào có việc cần đến sở contentieux, Bentre

Kính cùng quan viên cước sắc, tân cựu, các vị trí thức trong các tổng, làng, toàn tỉnh Bến-tre đặng rõ: Tiếp theo lời cáo bạch của quan Tham nghị mưu lực trong L. T. V. T. v. n° 1.543 hồm 61 septembre 1923, 2e page các lẽ. . . .

Vậy kể từ ngày 1er octobre 1923 sắp lên, thì tôi sẽ ra thay mặt, làm Đại-lý, cho maître Robert Crémieux, là quan Tham-nghị mưu lực, nội trong tỉnh Bến-tre đặng giúp các việc cho người; y như lời ngài đã rao và đã chỉ trong tức thơ Long trong của Monsieur Lê-văn-Trang, là Thương-nghị-viên Đông-pháp, đã chỉ giải cho Lục-châu đó. Vậy trong qui ông qui bà, nam phụ lão ấu trong tỉnh Bến-tre, ai có chuyện chi oan ức, hoặc bị hiếp đáp, về các việc mà maître R. Crémieux, ông Hội-đồng Trang và ông Outrey đã rao, trong mấy tháng nay, trong nhựt trình Lục-tỉnh Tân-văn (kiếm nhựt trình Lục-tỉnh Tân-văn mà coi lại, thì chắc hơn).

Bây tôi, là một vị Tri-phủ, đã làm chủ quận Cầu-kè (Cantho) quận Cao-lãnh (Sadec), đã làm việc 16 năm ở Trung-kỳ, việc phiền-tụng, siêu tụng đều hồi rõ đã và Lục-tỉnh hơn 15 năm, nay đã nhờ ơn nhà nước, đã thọ được bổng hưu trí rồi, hễ ăn lai thì tài tận, mà lão gia phải an chi, sao cón lo một ra đời làm chi vậy? Thưa, đã trí sĩ qui điền, chốt qui đã có rồi, còn chữ phú chẳng phải khoang, song le, hễ cầy lúa, xong rồi ở không chơi, chớ không còn chuyện chi mà làm thêm cho giết trí; và lại sái cuộc ông R. Crémieux làm đàng cho là mốn cuộc vân-minh, như một tuồn Cải-lương, phải có người tuổi tác mới thành. như Doc Tỉ teur médecin giỏi, cũng cần infirmier theo việc giúp mới được nên mà phải ra pháo, cho nên mới việc đặng vui, mà lại đặng cái tự do, đặng thừa dịp nhàn dư, đi xã ngo, lăng kia, mà làm quen cùng kẻ thương trí cao kiến việc nông thương cho nên tôi đánh lòng ra mà giúp Maître R. Crémieux cho nên tuồn; đặng nhơn dịp tôi mà ra làm ích cho bổn xứ ta trong tỉnh Bến-tre chăng? Giả như là việc hộ, giải hòa, điền thổ, gia tài, mua bán. v. v. và nhứt là các việc về bên Chánh-trị, v. v. *(xin coi bức thơ Long trong của ông Lê-văn-Trang là Hội-đồng Thương-nghị-viên Đông-pháp)*, thì trở biết và tôi thám kể như ông R. Crémieux mà đã đặng việc thì qui ông qui bà sẽ rõ, hơn là lôi khọc ông chủ mới của tôi cho nhiều chuyện. Thuở nay việc bên lóa, thì có Trang sư, còn việc bên hộ, bên Thương-chánh và bên các sở thì dân mình, phải sao chịu vậy. Nay Nam-kỳ ta gặp đặng ông Robert Crémieux là một vị sang giàu, tài năng trí hóa, nhà quyền quí, bên Chánh-quốc, mà qua đây, chịu cực khổ, đặng binh quyền lợi Annam có lòng giúp người Annam, y như các lời của ông Hội-đồng Trang và ông đéputé Outrey cao rao trong nhựt trình quốc-ngữ mấy tháng nay đó. Nên lo mặt giả nầy ra, đặng làm thì coi có ích gì cho cô bác xứ nầy chăng. Cho nên trong tỉnh Bến-tre, ai có việc gì bức chi, trong cuộc nói trên đây, cần dùng đến tôi, thì tôi sẽ sẵn lòng lo giúp giùm mà giải nghĩa cho ông R. Crémieux đặng cứu cho khỏi sự oan ức thiệt hại mà ít tốn tiền.

Vậy hiền hữu gặp, tôi làm đúng M. Trinh-đình-Tiếng, trước có làm giáo làng, sanh quán tại An-hóa, tỉnh Mytho (carte personnelle N° 19.963) bây giờ ngụ tại Châu-thành Bentre, coi phòng vẽ cho tôi. Nên từ 1er Octobre 1923 nếu ai mà không gặp mặt tôi tại Bentre được, mà hỏi thăm công việc của mình muốn xin M. Robert Crémieux, là quan Tham-nghị mưu lực giúp đỡ, mà hỏi thăm quyền lợi mình, thì cứ đến Bentre, nơi phòng vẽ (Bureau) đường phố tử điệu; mà hỏi, thì sẽ gặp tôi, có tôn bẩm để trước cửa, và có tên tôi ở đưới. Sau đây, tôi sẽ nói thấy kỹ Tiếng; đi các làng mà bàn giúm như trình luật qui ông qui bà đã cho con cháu thông hiểu luật cho khỏi lầm nạn. Đời cựu trào, cũng dân không cho hiểu luật, nay lấy tên trào lại rõng rãi cho nhân dân hiểu luật lệ cho thông lý ra là ý gì? Là vì nhà nước Đại-pháp biết đời nầy, người Annam muốn tự binh đẳng và đồng, mà nếu muốn tự do thì phải biết và hiểu luật; hiểu luật rồi, không phạm luật thì tự do mới đặng. Hễ tự do rồi, ăn nói nhẩm luật mới binh đẳng, rồi tự nhiên, đồng bào; chớ để mà nói hoài tự do, binh, đẳng, đồng bào, mà không rõ gốc đâu mà được như ba chữ đó, là buồn quá đó. Vì làm người mà hiểu luật rồi, thì chẳng khác nào kẻ đi đêm, tối, mà biết cầm bánh lái, như người lên ngựa mà biết cầm cương, lên xe hơi mà biết cầm bánh, sao mà đụng chạm vô đâu được?

Còn vụ bán nhựt trình luật thì có biên lai 15600 hay là 8$00 (tùy theo mùa 12 tháng hay là 6 tháng, thì sẽ có chữ tôi là Đại-Lý, có việc đồng bạc cho M. Tiền đem về cho tôi đăng gởi lên phòng văn quan tham nghị mưu lực tại Saigon, 16, Boulevard Bonnard, đặng ngài gởi nhựt trình luật cho mà xem, cho thông hiểu mà khỏi bị hiếp đáp ngày sau mà mình và cho con cháu mình. Vậy cho ai đi (Cho tiền tiền mà không chịu mua tự do, binh đẳng đồng bào, thì là còn tôi đe làm đa. Mỗi nhà giàu, nên mua một abonnement cho con cháu coi cho thông luật mới phải cho.

Còn việc chi khác thì cứ do nơi tôi, hoặc tại phòng văn Bentre, hoặc tại cho Hương-Điểm, hoặc đi thẳng lên phòng văn Maître R. Crémieux Saigon thương nghị cho khỏi sai lầm.

Kính cáo

Bentre, le 1er Octobre 1923.

J.B Pham-chanh-Lý, Tri-Phủ en retraite, Đại-Lý cho quan tham nghị mưu lực Maître Robert Crémieux.

Ngày 15 Octobre 1923.

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	tiền	mai
Nhà nước		8 f 15
Ngân hàng Đông-pháp	8	15
Sté de G. de la Banque Ind. de Chine	8	15
Ngân hàng Hongkong Shanghai	8	20
Ngân hàng Chartered	8	15

MỄ CỐC

Giá lúa chỗ dân nhà máy Chợlớn bao trả lại giá một trăm lí-lô

Vinhlong	6 $ 95	5 $ 5 15
Gocong	6 30	6 40
Bai-xau	6 35	6 45
Baclieu	6 60	6 70
Giá thường bực trung	6 31	6 41

TÀU ĐI LỤC-TỈNH

Chiếc *Battambang*, chạy Pnom-penh, Bạcprêa, Angkor, ngày thứ ba 16 Oct. 9 giờ tối.

Chiếc *Mékong*, chạy Pnom-penh, Bạcprêa, Angkor ngày thứ năm 18 Octobre 9 giờ tối.

Chiếc *Battambang*, chạy Cambodge, Laos, ngày thứ ba 16 Octobre 9 giờ tối.

Chiếc *L. Blanchet*, chạy Cambodge, Laos, ngày thứ bảy 20 Octobre 9 giờ tối.

Chiếc *Annam*, chạy Ouest, ngày thứ bai 15 Octobre 9 giờ tối.

Chiếc *Khmer* chạy Ouest ngày thứ sáu 19 Octobre 9 giờ tối.

Chiếc *Khmer*, chạy Tây-ninh, pas de service.

Chiếc *Khmer-Nam-kỳ*, chạy Cap, Baria ngày thứ bai, thứ ba, thứ năm, thứ sáu 8 giờ tối và thứ bảy 12 trưa.

TÀU ĐI CÁC NƯỚC

Chiếc *Commissaire P. Lecocq* sẽ chạy đi Âu-châu ngày 23 Octobre 1923 (M.M.).

Chiếc *Cordillère* sẽ chạy đi Singapore Penang, Colombo, Djibouti, Port-Said, Marseille lối ngày 21 Octobre 1923 (M.M.)

Chiếc *Odessa* sẽ chạy đi Colombo, Djibouti, Port-Said, Marseille lối 21 Octobre 1923 (M.M.).

Chiếc *Capitaine Faure* sẽ chạy đi Âu-châu ngày 3 Novembre 1923 (M.M.).

☘

Tàu ở bên Pháp Quốc chạy qua Saigon

Chiếc *Porthos* ở Marseille sẽ tới ngày 17 Octobre 1923 5 giờ chiều (M. M.)

Chiếc *Lieutenant Saint Laurber Bid* ở Âu-châu sẽ tới ngày 15 Octobre 1923 (M.M.).

Chiếc *Malte* ở Singapore chạy bốm 13 Octobre 1923 (C. R.).

Chiếc *Amiral Latouche Tréville* ở Marseille chạy bốm 11 Octobre 1923 (G. R.).

Chiếc *Le chef Mécanicien Maillol* sẽ tới ngày thứ bai 15 Octobre 1923 lối 5 giờ chiều.

☘

Tàu đi Tonkin, Trung-quốc và Nhựt-bổn

Chiếc *Malte* sẽ chạy đi Haiphong, ngày 19 Octobre (C. R.)

Chiếc *Porthos* sẽ chạy đi Hongkong, Shanghai, Kobé lối ngày 17 Octobre 1923 (M. M).

Chiếc *Lieutenant Saint Laubert Bid* sẽ chạy đi Hongkong, Shangai, Kobé, Dalny, Takou ngày 16 Octobre (M. M.)

☘

Tàu bên Nhựt-bổn, Trung-quốc, và Tonkin chạy qua Saigon

Chiếc *Commissaire P. Lecocq* ở Kankéou Takow Sanghai, Hongkong sẽ tới ngày 21 Octobre 1923 (M. M.)

Chiếc *Cordillère* ở Yokohama, Kobé, Shanghai, Kongkong sẽ tới lối, ngày 19 octobre (M. M.).

Chiếc *Odessa* ở Haiphong, Tourane sẽ tới lối ngày 21 Octobre (M.M.).

Chiếc *Capitaine Faure* ở Kankéou Takow Sanghai, Hongkong sẽ tới ngày 20 Octobre, 1923 (M.M.).

Chiếc *Orénoque* ở Haiphong, Tourane Qainhon, Banghoi sẽ tới ngày 19 và ngày 23 Octobre 1923 sẽ chạy tới ra Haiphong (M. M.).

Một bức thơ long-trọng

Tôi gặp nhiều điều lối, tôi nghe nói ông *Robert Crémieux* có lập một cái nhà giấy để lo giúp thưa-kiện, về việc Toà án và kêu nài bên chánh-trị nơi quan Nguyên-soái và kết thầy các sở thuộc về của nước cai-trị đó.

Lại tôi còn nghe chuyện ông khấp xứ rằng ông *Robert Crémieux* đã xin phép được mà sao-dịch ra chữ quốc-ngữ các luật-lệ, chánh-đo và lời-nghị bên hành-sự trị chung đâu trong đất Nam-kỳ, là cố ý cho con nhà Annam ta đọc hiểu biết phép sự, quyền phép và thưa kiện, cho khỏi sai lầm, tiền của, và lối, tại công như hồi lâu nay vậy.

Bởi vậy tôi muốn gặp người cho biết mặt. Tôi thân hành đến tại nhà giấy cần người lập tại Saigon đường cái Bonnard nằm hai số 16 hiểu. Tôi mới ngó thấy tang mặt, ông *Robert Crémieux* thật là một người đã thương lâm, chiều hiểu dãi ở hậu đãi, ăn nói cho nhã, đàm thiên lâm; người lấy sự chơn tình mà trò chuyện, giao tiếp, với thân chủ, hay là mối ai đến viếng nói chuyện cùng người cũng vậy.

Ông *Robert Crémieux* lại không muốn cho thấy khó khọc, mất ngày giờ, mà cái nghĩa cho tôi hiểu công việc người làm là làm sao. Nghe nói thiết là tuyệt điều lâm, việc làm có thể tự lớp lang lẩm, sách thiên rành rẽ tiện cho thân chủ vô cùng. Việc nào lâm công mau rồi; thì vừa giao việc đến tay người, thì người coi đọc từ giấy, xét tới nghĩ lui, coi phải làm thế nào, rồi lập tức thân hành đi lo việc nào cùng khanh. Ông *Robert Crémieux* là một người đặng-sáng cho-việc lâm, chẳng biết mệt mỏi là chi cả. Người có nói cho tôi biết rằng từ ngày lập nhà giấy nầy thêm 3 tháng nay, cho đến bây giờ, người chẳng có đặng nghỉ ngày nào hết thảy, nào là ngày chúa-nhựt, nào là ngày lễ-cả thì người cũng đều làm việc luôn-luôn. Lác nào mà rảnh được một ngày, thì lại đi viếng thăm-chỉ Lục-tỉnh, đi xét các nơi có đặt Đại-lý thay mặt cho người tại Mỹ-tho, tại Vĩnh-long, tại Cần-thơ tại Sóc-trăng, tại Long-xuyên, vân-vân cho chẳng phải có giờ rảnh đặng mà nghỉ ngơi được đâu.

Như việc thân-tại, kêu nài nơi Quan Nguyên-soái và nơi các quan chủ-binh cùng các sở khác thuộc về nhà-nước, như sở Thương-chánh, sở Trường-tiền, vân-vân; ông *Robert Crémieux* làm mau khum việc lắm; còn khi nào mà hiện bên Toà-án mà phải nước Trung-kỳ cái giấp vậy, thì người lại nước Trung-kỳ gửm cho thân-chủ mà lấy sự thước kiện mà giấp giúp xứ cùng Trung-kỳ ấy mà lo cho mau rồi việc cho thân-chủ, chẳng có bề trễ khi nào ban đầu.

Thật đang *Robert Crémieux* là một người nhơn đức, hay làm phải, vì nghĩa khinh-tài lắm, không có coi nào mà người khi thì kẻ nghèo khổ bao giờ. Người giết hiệp-pháp, bào-hiệp giúm, không ăn tiền công chết nào hết, bởi vậy trong bốn tháng mà người đã giúp không ăn tiền được số 300 việc thưa-kiện vậy.

Từ ngày nhà nước Tây trào cai-trị đất Nam-kỳ ta đây, nằm nay đã được trên 60 năm rồi đó, có, sĩ mà làm được như vậy hay không. Thật là cho tôi chưa từng thấy đó.

Ông *Robert Crémieux* lại còn làm ơn lớn cho đân tộc ta nữa, là người chẳng nề tuổi cao hao tài, mà lòng mạt công, mà coi sao-dịch ra bằng chữ quốc-ngữ các luật-lệ, lý-luận, chỉ-đạo và lời-nghị bang bành cai trị nhơn đân trong cõi Đông-pháp thế nhứt là người có ý cho Annam đất Nam-kỳ mình đọc lấy cho biết phép-tắc mình phải ăn ở thế nào, cho biết quốc, phép của mình được hưởng là làm sao, và cho biết cách thức thưa-kiện khoái thế nào mà làm cho khỏi sai lầm, mà tiền mất, tật còn như xưa nay vậy. Ấy có phải là ông *Robert Crémieux* chẳng đáng vớt nhà nước Đại-pháp mà làm cho đân tộc ta biết quốc-gia luật-pháp, thế-lệ đó chăng? Biết chẳng nào mà chẳng ta đặp nghĩa lại cho bạng đước trong việc hành quốc-sai như vậy.

Chúng ta là con đân annam; chúng ta có nên phong ngợi nhà nước Đại-pháp đã ấy lòng nhơn từ mà sai một nhơn vàng giống giống sang trọng bên nước Langsa qua đây mà thay mặt giáo-huấn chúng ta đó mà thôi. Chúng ta cũng đặng vui mừng là cõng *Robert Crémieux* qua ở xứ đây mà làm lợi cho đân tộc ta như vậy.

Bởi vậy trước khi cái bức tôi phải nói ra sau nầy thì ở có nhiều kẻ ghen-hiểu ghét-ngỡ, muốn làm hại cùng *Robert Crémieux* sẽ bày đều truyền ngôn nói xấu cho người nhiều việc. Những kẻ ấy biết rằng ông *Robert Crémieux* là người thật tình muốn làm ơn cho con nhà Annam ta, nên hết lượn ở việc cái thế người làm được thì làm cho con nhà Annam ta khỏi bị gạt gẫu, mất của hao tài đó mà thôi? Vậy thì những kẻ ấy sự người có đó mà nói mà bắt phải đem mặt làm ra cho thiên hạ ngó thấy đó thì ai sẽ, ngại nghĩ làm, nên chẳng nó tiếm chuyện đặt đều mà nói xấu cho người tánh như vậy. Ấy vậy anh em phải giữ. Ông nghe tôi nói những người nói xấu cho ông *Robert Crémieux*. Bởi vì chẳng nó không có thật lòng binh vực con nhà Annam như ông *Robert Crémieux* vậy đâu, chẳng nó chỉ lo riêng thì thôi đó mà thôi.

Tôi lấy làm tiếc chỉ mà làm quen với ông *Robert Crémieux* là người đã rước, đã tôi trong hiểu mà lại con giúp hòa với đân nữa; nên tôi lấy làm hiểu-hạnh mà bắt đặng người linhnhiên ông Robert Crémieux vậy.

Chaloen, le 15 Août 1923.

ký tên: LÊ-VĂN-THÂU.

SỮA **"A L'OURS"** CON GẤU

Là thứ sữa tươi tự nhiên

Đại lý một mình hãng : « Société Marseillaise d'OUTRE-MER ». — SAIGON

VIN TONIQUE

ET

BI-NUTRITIF

DU DOCTEUR **RIP**

Vẽ mình TÔU của Lương ý RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cũng là trấn kiện tinh thần, bất kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực vậy giảm, vội thấy ngày xuân đã thôn mất hễ uống rượu nầy vô, thì ắt đặng cứ lão thành đồng, mặt mày tươi tốt coi như trẻ, lại mãng hơn xưa

Còn con nít liệt nhược, dờn bà mất máu, có huyết bạch, cộ chứng, những kẻ ham tôn tinh thần hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ, lâm liệt, da thịt đỏ sáu, tinh thần trấn kiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc

Có trữ bán tại tiệm thuốc Tây *ở đường Marins số 150, Cholon.*

Dépot PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 150, rue des Marins Cholon.

RƯỢU SÂM-BANH

MOET & CHANDON

NHÃN XANH *Là tốt hơn hết*

Phải coi chừng đỡ giả mạo

Nài cho đặng thứ cái nhãn có ngôi sao 5 nhành

Đại lý cho cốt Đông-pháp

10, Boulevard Charner. — SAIGON

LỜI RAO

(BẢN HỘT THỦY-XOÀN ĐỀU TỐT)

Kính cáo ông các bà đặng rõ: Tiệm thợ bạc tại bến xe Tây (An-châu) và Trung-quốc (Tàu) mới gởi qua các thứ đồ NB-trang và Ngọc-thạch đủ kiểu thiệt tốt, ke ra sau đây:

Hột thủy-xoàn lớn nhỏ nước trắng xanh tốt, muốn mua lớn nhỏ cũng đặng.

Đồ NB-trang đồ thế kiểu, nhẫn hột thủy-xoàn tốt, cũng bạch kim (Platine).

Đồ Ngọc-thạch xanh tốt đặng làm cà-rá, bông tai, vòng đeo tay đủ thứ kiểu.

Đồ đồng hồ vàng trái quít lớn nhỏ và đeo tay cũng có đồng hồ treo đủ kiểu, trong mấy cả đủ 15 hột chạy (15 Rubis) đi thật đúng, xin coi theo 2 hiệu hàng đây.

1° Cyma — 2° Election

Giá bán rẻ hơn các tiệm khác.

TIỆM THỢ BẠC: KETUM — 178 Rue Catinat — SAIGON

THƯỢNG HÒA HẠ LỤC

(Tiếp theo)

Bây chẳng phải là tôi đánh đón ngăn sự kiện thưa của người làm làng. Ý là lôi tôi gián cang xin đừng giành giựt quyền tước nhau, kiện thưa nhau, chớ người làm quấy, mà kẻ phải không lẽ chỗ hề trên hay hiết, để bỏ tay thiệt lối liền cang với kẻ quấy. Ấy sao? Xin mấy ông thầm xét, người ra làm làng chẳng phải vì quyền tước mà làm làng, vì câu :«Nợ nước» vì thương lấy quê hương và đân sự trong làng, nên chẳng nề sự nặng nề, ra gánh vất cho con em, phải chịu tốn, cơm nhà, áo vo, bao lớp nọ lớp kia, đặng lo gìn giữ giềng mối xóm trí trong làng cho đặng tấn hóa, cho kẻ hậu, lai hâu chước, chớ phải ra làm làng mà xu quyền làm «bội phong bại tục» vậy đâng? Nếu như muốn cho mội lòng một da, chung cùng sức trí, lo mở mang trong làng, thì đừng phân làm lớn xớn, kiện thưa làm đầu ông Hương-cả, Hương-chủ, phải lấy lẽ công chánh mà ở, đừng ham ăn vật mất, xôi bỏi của thương-chức nhỏ và dân, đừng vạch lông tìm vết, kẻ thiếu quyền mình mà hà hiếp nó, đừng xuôi mưu cùng quân dao tặc mà chứa chấp đồ gian, đừng chứa đồ bác mà lấy rẫu, đừng xâm loạn bạc thuế của quan, công nhơ cửa làng khiết nhớt vậy chi đâu nhỏ đâu lớn, cũng phải giữ cho cân phân. Việt đặng làm thì làm, đáng bỏi thì nói, đừng tự thân vị kỷ, lấy công ích lợi chung mà làm, cho con đâu nhờ. Đừng lấy lợi chung mà làm tư, đừng thủ quyền mình mà tranh lợi với con em. Hãy tiêm tối phương lợi mà chỉ hiểu con dân biết nghề nghiệp làm ăn, hết giáo huấn con dân biết đều lẽ nghĩa, hay là xin quan trên tu bổ lộc đường cho con dân chen vào đường kinh lý, phải hết lòng nâng trúc đứa gian ác trong làng, cho con dân hưởng phần an-ổn. Thì tự nhiên bổ được mình kẻ đó, là bực sư, trưởng, chánh giáo, «ông các chức nói ngoài hôi tế lớn nhỏ đều phải ghé, p. ải sợ mà khinh phục hoài đức mình» và đân sự cũng kính sợ luôn, lo làm ăn phần chấn, nào đâu có nghịch nhau, sanh sự kiện thưa như rứa. Dẫu cho mới hai kẻ giữ theo thói lệ, mà sanh sự khuấy rối trong làng, còn tân vi tinh minh ôj-ông!, tất tự nhiên thiên hạ phục tùng đông đảo, kẻ quấy lấy nó muốn đâu chi, thì nó cũng kiện sự sự minh chánh cho mình mà nhác nhất, rồi lấy lẽ lẫn nó cũng hối lâm mà khinh phục luôn, vì cả làng là phe phái, tôn nó thì cố một mình, dân có dám mà cương lý đặng. Nếu đặng vậy có tốt chăng? Có lịch sự chăng? Hay là phân tâm đối ba phe kiện thưa mà lịch sự? Nếu mấy làng ông cả, ông chủ cũng, bực kẻ sắp xuống, đều giữ lòng công chánh, theo lối tôi nói đây, thì tự nhiên trong làng đặng hưởng cảm «Thương hòa hạ lục» tài đâu có sanh đến tệ mà kiện thưa tự vậy, xin hãy tỉ, «ấy như trong hương đồng, mà phân tâm kiện thưa nhau, thì dưới dân nó cũng có phe đảng mà nghịch với nhau, vì cả làng là năm-bảy trên dân, chẳng phải nó đông phục ở lối ông nầy, đứa thì phục ông kia, thế đời xưa nay có vậy. Còn sự kiện thưa tranh giành đó vậy, đã không ích nước lợi dân, và không vinh diệu gì cho mình, duy có hao tiền tốn của, lại thêm nhọc lòng cho một ông quan phẩm trị mình không đặng thông thỏa trị lo sự công ích cho các làng, có phải là thiệt hại cho mỗi làng chăng? Chi bằng hòa thuận nhau gió, một lòng công-chánh, lo mở mang đường ấu bổ thì quí hơn hết. Vậy gương trước mắt chẳng ta rất gần ghé trong mỗi ngày. Đâu có nơi lo bao mấy đạo chẳng hòa sao? La bên nước Trung-huê cũng vì tranh quyền tranh lợi nhau, làm cho lệ dân đã thân, tốn hại hết mấy muôn mạng sanh linh, trong mấy năm, vầm trên vũng máu đỏ. Có đáng thế hai chăng có gớm-ghê chăng? Để là việc đại kích của nước Trung-huê. Còn như việc nhỏ nhen của chúng ta, là phe làm làng mà hay tranh giành chức phẩm cùng nhau, đi kiện thưa làm hại nhau, đã không ích chi cho đời, mà lại kẻ tốn bao trăm ngàn hao bạc chục, mà «ông không ai ra ai, duy có làm lệ cho nhau, mà phải ăn trăm cả làng, làm cho nhọc dân xao xuyến làm lung không siêng năng, vì buồn lo cho phe mình. chẳng biết có chẳng cự lẽ phải đăng không? Rồi sợ nỗi làm không lỗi, nếu ông đó chỉ sự hòn riêng mà hành phạt chăng? Đó có phải là thiệt hại không? Mất ngày giờ không? Cũng vì một con sâu mà làm sầu cả nồi canh là vậy đó! Vậy tôi cũng là người có dự chút ít việc làng, thấy một ít làng, thường hay lớn xớn kiện thưa nhau, giành giựt quyền lợi cùng nhau, nên, tôi cứ đăng mấy lời cang gián qui đăng trong mấy làng không đăng an-ổn đó, là vì tôi nghĩ mà thương quê-hương đồng cả, xin qui ông rộng lòng miễn lỗi, lời thô kịch hèn mọn, xin dùng lấy câu chánh trực vô tư, khoan hồng dự lượng kẻ hạ dưới, giữ lấy câu «thương hòa hạ lục» thì tự nhiên trong lòng đặng an-ổn mà vun giúp hương đăng xin lịch như người, vậy mới đăng ưu thế mẫu thời cho chớ! Mới là quí là xinh!

Một người hương-chánh cựu,

Nguyễn-hữu-Dũ

Ấu village de Hòa-bình (Chợ-gạo).

TẠI TIỆM

ĐẠI-ÍCH

o CHỢ-LỚN

ĐƯỜNG THỦY-BINH, MÔN BÀI SỐ 375

Có bán đủ *đồ phụ tùng* theo xe máy đạp, giá rẻ; *Quạt điện khí, bàn ủi điện khí, bóng đèn điện* hiệu **Philips**, *dây đèn*, vân, vân.

Có bán đèn măng-song thắp bằng dầu sáng và dầu hôi cho lối 500 bougies, *đồ đề hầm đồ ăn* thắp bằng dầu hôi.

Có bán *Cầm xe-kéo* giá rẻ lắm.

THIỆT LÀ RẤT HUỀ-DẠN

T. MORISE

NHÀ CHỤP HÌNH NHỨT

21, Place Gambette (cuối chợ-mới)

SAIGON

SẮM CHỤP HÌNH ĐỒ THỜ

Chụp hình tại chỗ và đến tại nhà tây ý người muốn.

Hãng buôn E. HEUMANN

60, đường Mac-Mahon.— SAIGON

Tên đăng danh dây thép : HEUCO Saigon

Dây thép nói số 268

NHẬP CẢNG — XUẤT CẢNG

LÃNH VIỆC — BÁN SOÁT

Có trữ bán :

Rượu CINZANO Turin Vermouth, Anti-Spumante.

Hãng PIDWELL Paris

Sữa Condensé sucré «Favorite»

Sữa không đường «Gloria»

MULFORD & Cie Philadelphie

Pastilles à la Menthe : Mát họng, Mát tiếng

NICOLAS ROUGIER FILS Marseille

Đồ nhượng tạ, vân

LE NÉOPTOL FRANÇAIS Paris

Thứ lấy độc cốt nhứt. Giết độc trùng Thành khối sự tiêm nhiễm và các thứ bịnh Bán các mái hôi và da

GUILLOT & Cie BORDEAUX

Là thứ rượu mạnh

BOUCHAND PERE & Cie FILS BEAUNE (Côte-d'Or) BORDEAUX Reims

Rượu tốt Bourgogne và Bordeaux

Rượu thường đùng

ELESCA Paris

Đồ ăn bổ

Sữa đường Cacao là một thứ ăn điểm tâm qui lắm, mới lấy ra có phía với nước nói.

Hãng LAUTIER Fils Crasse (France)

Dầu Olive thứ thiệt surfine vierge có cốt Olive de la Provence nên bảo chắc rằng tốt.

A. DEJEAN.— CETTE.

Rượu mạnh.

Société Coopérative des Mascots naturels de Frontignan

Vin MOUSSEUX đục des Bordes

Là thứ rượu Sâm-banh ngon

LỜI RAO

Tại tiệm tôi có trữ bán mấy cây vàng (Lamineur) xiếc cổ hồi trước tôi mới đặt bên tây gởi tại, bai coi trực bề dài tâm phân lắy, giá mỗi coi 180 đồng; ai muốn mua hãy gởi thư xin hỏi mấy ấy, tôi sẽ gởi sau.

SỐI QUANG-KHO

Quincaillerie (REXELE)

Joseph BARDOU & Fils, à Perpignan

Bánh **BIT-QUI** nầy quí lắm, ăn nó THAO cái miệng.

có trữ bán tại hãng

DENIS FRÈRES

Nước **POUGUES** nầy để BỔ LỰC rất nên *thích hiệu*, lại coi trị bịnh **BAO TỬ** và bịnh đau RUỘT nữa.

Có trữ bán tại hãng

DENIS FRÈRES

La Dai-lý *o* Saigon, *Haiphong, Hanoi, Pnom-penh* và *Tourane*

Mục-tú-Nương

(NÀNG CÓ HAI CON MẮT ĐẸP)

(Tiếp theo)

Bà nội tôi thuật rằng cha tôi nhớ trí cao chí dày mà lập nên sự nghiệp cách nào... người bị lụy cách nào... mà chồng thế ấy!

— Đạt-ben liền đầu và nói : « Chớ sao! Thiệt là ai nghe cha châu sự sụp cũng như nghe sấm nổ bên tai!.. mà nầy giờ ta nhắc việc xưa đã đã hết rồi... ta sợ nhắc việc thêm ấy hoài thì thêm rầu cho chán nữa.

Nệt-vinh vừa nói vừa ngó Mach-lên, thì thấy nàng có gián ấu-sầu lắm,

Hai vợ chồng liền nói lăng qua chuyện khác, và dặn Đạt-na làm sao cũng ghé cho thường. Từ đó cứ mỗi chàng ra đó vài lần, và lần nào Mach-lên thấy mặt con cũng mừng rỡ trong lòng chẳng xiết.

Nệt-vinh đi vắn đi gần mười tám năm trời và ai ai cũng tưởng rằng vợ chàng đã thát.

Té ra nhân những việc năm xưa khiến nàng với Đạt-ben dính đấp với nhau, hai đàng mới thương nhau luôn từ ấy.

Ngày nọ, duyên kia đã thắm, tình nọ cân nồng, Mach-lên ao ước với chàng : « Phải chi trời ngó lại cho mình sanh đặng một chút con, thì qui biết bao mà nói! »

Cách đó vài tháng, nàng có thai rồi sanh một gái. Cả hai đồng mừng đẹp không ngăn, từ đó mới gọi là hưởng các phúc hạnh đã rồi, và tưởng đặng miêng-trường vĩnh-viễn.

Năm qua tháng lại.. Cái tức thương của hai đàng thỉnh thoản diệu tàn, con xuân xanh nữa đân phòng nông-nỉ.

Lẽ ấy là lẽ tự nhiên, chẳng người nào thoát khỏi, và Đạt-ben đã thăm hiết rồi. Buồn thương thì thương đôi-đào như ngọn thủy-triều đưng, cho đến cực đỉm rồi, sau cho khỏi sự thương ấy nó sụt lần đi như nước kia dựt vậy.

Đạt-ben e rằng Mach-lên hết thương mình bằng khi trước đi chăng, những tiếc sao mà cái đời người chính xế mau như thế ấy, và chàng hằng lo sợ vô cùng.

Chàng kiếm lời hỏi giống ý vợ coi có bởi thương mình chăng thì mới hay là nàng cũng còn thương như trước. Nàng thương chàng chẳng nào, nàng can nhọc những việc xưa mà ăn-năn chăng vậy!

Xưa nhờ cái nước mắt nhau nên lòng hỗ-hận mới khuây lăng đặng. đến nay nước thương đã đầm đì rồi, thì cảm nhớ việc xưa lòng chàng ấy nây.

Tay chàng thường kiếm đủ đều mà giải vợ cho khuây, song nàng cũng cố khi trót ngày dã-dượi.

Thấy con gái mình một ngày một trộng đàng ở thì vui; song nàng cũng không vui mấy. Tay chuyện vẫn cũng trễ thơ mới vừa biết nói đó-đề hằng ngày, song nàng cũng cứ nhớ rằng mình còn một đứa con trai mà mình chẳng nghe đặng tiếng, thấy đặng hình trót đã mấy bận xoán qua hai lại.

Chàng thay giát đắt mãi, rằng thế nào mà con phải phân cách với nhau mới tiện, song nàng cũng khôn khuấy.

Trong lúc ấy, nỗi biệt ly cân giả ngày tháng chừng nào, nàng càng nong gặp con chừng nấy. Nhớ con thệt quá, nàng phải tỏ ý cho chàng hay.

Vã lại chuyện qua đã mấy năm rồi, con chi mà sợ cần? nàng muốn gặp con, thì nàng vẫn biết là đặng cho thấy tiếc vậy thôi, chớ không nên ra mặt xưng mình là mẹ nó.

Nương mà hễ nào mình cũng đặng ở gần gũi, thấy nó tới lui, ngồi nó nói inốt, coi cái cách nó lập chi ra làm sao!... Nó mong kinh doanh việc chi cho biết.

Tính tới chuyện trở về Pháp-quốc Đạt-ben đã chân mây, buồn lo hết sức.

Khi nàng hỏi chàng xem sắc diện của nàng ra thế nào, chàng đáp rằng trải đã nhiều năm rồi song dung-nghi của nàng cũng còn thanh còn đẹp như lúc mới bông trống ra đi.

Nàng không khuây đặng, lắt đầu mà đáp rằng tại con mắt chàng thấy thường nên coi nàng không khác năm xưa, chỉ nàng tránh đặng cho khỏi luật cố nhiên của tạo-vật.

Mà thiệt từ mấy năm dung-nghi của nàng đã hồi nhi ấu rồi. Phần bị lo lắm, quần bị nắn nỏi, nhan sắc của nàng hao kém, ra khác hơn xưa xa lắm. Da mặt đã có hơi đang mà Đạt-ben coi không ra, chớ kỳ trong nó đã nhăn trên trán, và tóc nàng đã muốn điểm sương.

(Còn tiếp)

HỘI NHÀ MÁY XAY LÚA VIÊN-ĐÔNG

(Rizeries d'Extrême-Orient)

Hội nặt danh vốn hùn 25 triệu quan tiền Langsa đều đồng tất cả

Ở tại SAIGON, đường Belgique, môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho trữ ở tại CHOLON

CÓ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIỮM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin kỏi hỏn hiệu; nếu vì điều-chế nào mà đi không đặng thì viết thơ cho hỏn hiệu, hỏn-hiệu sẽ đến viếng mà bán lượn. — *MUỐN HỎI CHI THÌ HỎN-HIỆU SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO BẾT.*

Phòng việc : *ở tại đường Belgique, môn bài số 15.*

CÓ ĐẶT HÀNG NGÁNH TẠI CẦNTHƠ — Và có lập chánh mua lúa nơi các chỗ thị-tứ

SAIGON, — IMP. DE L'UNION TIRAGE 2.500 EXEMPLAIRE

L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage : 2500 ex

Saigon le 15/10/23

CHỦ ĐIỀN !
NÔNG GIA !
CÁC NHÀ CÓ XE HƠI !

Các món gì của chư-tôn muốn làm bằng sắt, làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí-cụ về-nông-nghiệp;
Làm các môn nhỏ rời của mô-tơ bằng thép, gan, đồng, đồng-bạch.

Thì xin chư-tôn hãy đến :
FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE
Tại Khánh-hội, Quai de la Marne
Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỹ-càng lắm, có tay thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ-nghệ khéo bên Pháp-quốc kiêm điểm công việc làm.

KHO HOÀN CẦU
187, Rue Catinat 187.— Saigon

Cassolettes bằng alluminium (bề tròn)	
8 m.....	2$90
10 cm.....	2 50
Ly để bàn ăn bằng alluminium (kiểu lớn).....	0$40
Một bộ 12 cái nĩa và 12 cái muỗng (iron 24 cái, bằng alluminium.....	3$00
Muỗng café, » 12 cái...	1 00
Tủ nhỏ bằng thép, 2 chia 6 × 20.....	6$90
» » 18 × 24.....	8 00
Kiến đeo con mắt phòng khi nắng gắt có hộp đựng.....	1$50
Khăn lau mặt (tào ong) thiệt tốt, 12 cái	7$50
3 món đồ ăn rất bổ hơn hết là:	
Grammol để cho con nít nhỏ tuổi ăn 1 hộp.....	0$80
Supercao, cái dùng cũng đăng.....	0 70
Huyết bổ Aube 1, 1 ve.....	1 35
Quai nhỏ bằng tôi.....	1$75

Ly để bàn ăn thủy tinh bề cao	
110 m/m 12 cái.....	6$65
140 » 12 »	7 25
130 » 12 »	7 60
130 » 12 »	8 10
Dầu thơm d'Orsay, (có hộp bằng da).	1$90
Chai lớn.....	4 50
Lotion Cube.....	5 00
Hiệu «Toujours fidèle».....	7 00
Xà bông thơm cục nhỏ «Bondons» 12 cục	1 90
Lược: kiểu lớn.....	0 90
» » thường.....	0 80
» » nhỏ.....	0 25
Nước thơm, một chai.....	0 50
» chai lớn.....	0 70
Đèn để vườn cây.....	1$60
Đèn cây hiệu «Gobelins» 1 gói.....	0 80
Dù đen bà, cán tre, kiểu tốt.....	4$50
Nút hộp, một lố.....	0 40
Chocolat «Gyp» một hộp 18 miếng....	0$25
Đồ để rửa mặt, gáo và đồ đựng nước.	4$50
Tại riêng của thợ mộc đựng đồ, có 11 món khi dụng.....	2 50

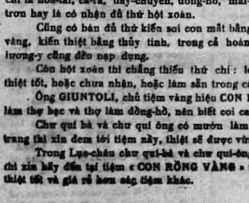

TIỆM BÁN VÀNG TÂY
HIỆU
CON RỒNG VÀNG

Ông **GIUNTOLI** *Chủ-nhơn ở lại đường Catinat môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lầu*
(Grand Hôtel de France)

Kính mời chư quí bà và chư quí ông đến gót ngọc đến tiệm ông mà mua đồ Nữ-trang. Nội Saigon có một mình tiệm nầy bán đủ các món đồ Nữ-trang làm theo kiểu Annam cho bạn đồng-bang ta dùng. Chẳng thiếu chi là hoa-tai, cà-rá, dây-chuyền, đồng-hồ, mãi-dạy bằng vàng, bằng bạc, trơn hay là có nhận đủ thứ hột xoàn.

Cũng có bán đủ thứ kiến soi con mắt bằng ni-kên, bằng vàng và bọc vàng, kiến thiệt bằng thủy tinh, trong cả hoàn-cầu đều ưa dùng và các lương-y cũng đều nạp dụng.

Còn hột xoàn thì chẳng thiếu thứ chi : lớn cỏ, nhỏ cỏ, nước trắng thiệt tốt, hoặc chưa nhận, hoặc làm sẵn trong cà-rá, bông tai đủ kiểu.

Ông GIUNTOLI, chủ tiệm vàng hiệu CON RỒNG VÀNG, bởi trước có làm thợ bạc và thợ làm đồng-hồ, nên biết coi cai quản các người làm công.

Chư quí bà và chư quí ông có mướn làm hay là mướn sửa đồ Nữ-trang thì xin đem tới tiệm nầy, thiệt sẽ được vừa lòng chẳng sai.

Trong Lục-châu chư quí-bà và chư quí-ông có cần dùng đồ Nữ-trang thì xin hãy đến tại tiệm « CON RỒNG VÀNG » nầy vì tại tiệm nầy bán đồ thiệt tốt và giá rẻ hơn các tiệm khác.

MAY KÍNH.

ĐỖ-TRIỆU KỲ DUYÊN
PAR
M. LÊ-HOÀNG-MƯU

HỒI THỨ TƯ
(Tiếp theo)

Trăm-nghị-Huân
Kể từ buổi cách mỗ Như-Tuyết,
Vẻ nhớ cầu vĩnh quyết mà đau ;
Ngày lần đêm trong dạ như bào.
Sớm những tối ra vào thất-thảo.
Càng nhìn lại chỉ-kim-vạch-kéo,
Thấy những lá lãnh-nhiều, quế-mạy,
Chạnh nhớ khi mai-trước mới vầy,
Kể khôn xiết tình dài đêm vắn.
Nghĩa chồng-vợ thêm nồng thêm mặn,
Tình ấp-yêu càng nặng càng dày.
Nông-mận chi người Dương-gánh kẻ Diêm-đài,
Dây nặng mấy cũng rẽ hai tơ-tóc.
Thấy tượng-ảnh đứng nhìn mà khóc,
Đoái linh-sàng như chọc ruột đau ;
Hồ hước chơn tới bộ vân sau,
Ngó lại ghế ân-trầu thêm tủi.
Lão còn sống thấy nàng thường buồn,
Thường ngồi dây đựa gối ăn-trầu ;
Biểu đừng nầy việc nọ làm mau,
Nhắc kẻ khác có sao biếng-nhác.
Trưa rồi rảnh đọc thiên nội-tắc,
Có khi thì tiếp khách chuyện trò ;
Biết lỉnh người đáng bác đáng có,
Chẳng hề chịu nói phô kiêu cách.
Cứ giữ mực khư khư lai minh-bạch,
Không nghe ai phiền trách tiếng chi ;
Xóm láng-giềng nhỏ lớn yêu vì,
Người lui tới không khi nào hờ.
Chẳng có tánh gian-sang bưng-bợ ;
Gặp mặt thì hàm-hở trình thưa ;
Con nghèo-hèn khi-thị vậy-bớn,
Thấy tới lại muốn chưa muốn tránh.
Giữ một mực trao-đổi đức hạnh,
Chẳng bao giờ làm chánh làm kiêu ;
Tớ trong nhà thiệt dạ thương-yêu,
Ít quở phạt mà nhiều dạy bảo.
Ai nấy thảy khen lòng thuận-thảo,
Cách ở-ăn phải đạo dưới trên ;
Trưởng cùng nhau tơ-tóc sắng bền,
Hay dấu nỗi đứt niềm phu-phụ.
Đau đa nhớ tình xưa nghĩa cũ,
Năm canh đêm thức đủ năm canh ;
Thuở xưa kia kiếm bề đặng lành,
Nay xa cách đã đành vĩnh biệt.
Đang khóc-kể tình càng Như-Tuyết,
Xôn-xang lòng như thiết như tha ;
Vừa xây lưng trở mặt ngó ra,
Thấy cô kế vào nhà hàm-hở,
Trưởng là khách xa hương lạ sở,
Chưng coi ra chị vợ mới tường ;
Thật rõ ràng là Đỗ-như-Sương.
Việc chi đó hăng đường tìm tới,
Vừa giáp mặt đôi đàng chào hỏi,
Ngập-ngừng không tiếp nói một lời ;
Mắt rưng-rưng, ruột rối bời-bời,
Đau đa nhớ người chơi ám-kiến.
Như-Sương tới bàn-thờ khóc điếu ;
« Em ôi, em đi đâu mà, em chẳng về thăm viếng mẹ-cha?
« Bỏ con thơ khát sữa khóc la,
« Đành về chốn Diêm-la mà ở.
« Nghĩa nông-mận sao em không nhớ,
« Chồng em đây, em nỡ chẳng thương ;
« Em đành lòng dứt đạo cang thường,
« Không niệm nghĩa tào-khương tri kỷ ».
Kể dứt tiếng gieo đầu xuống đất,
Lụy dòi hàng đượm chảy thâm bâu;
Trăm-nghĩ Huân thấy vậy thêm đau,
Dường như chọc dạ sầu phân cách.
Giọt lệ đổ cũng không ngưng mạch
Ngọn lửa phiền càng khắc càng cao :
« Trời đất ôi, trời nỡ lòng nào,
« Hiệp rồi lại bức nhau như thế » !
Chị em gặp hết hồi khóc kể,
Ngồi lại bày lời lẽ hỏi hang :
Chàng hồi thăm song-nhọc bình-an,
Cùng là việc gia-đáng sau trước.
Nói tới trẻ rồi mà có phước,
Nhờ chị thương cũng được ấm thân,
Vậy cũng là đáng gọi người ân ;
Bằng chẳng biết mấy lần khốn khổ.
Đỗ-như-Sương
« Vái Trời-phật ta tay lẽ độ,
Thương trẻ côi phò hộ bình an ;
Công tôi nuôi cực nhọc không màng,
Cùng bao tổn mấy ngàn chẳng tiếc,
Miễn là đặng an lòng Như-Tuyết,
Chốn suối vàng có biết cho chăng?
Nghĩa chị em thương đỡ không ngăn,
Dẫu khi thác cũng bằng khi sống.
Lòng thương sánh sông dài biển rộng,
Nên đêm ngày hoài vọng thấy nhau ;
Ước mơ sao trong giấc chiêm-bao,
Cỏ đặng một đêm nào gặp gỡ,
Đặng cho phỉ tấm lòng thương nhớ,
Kẻo đôi đàng cách trở âm-dương,
Mà từ khi phân rẽ hai phương,
Chưa thấy hiện chàng-chưởng canh vắng.
Tới luống rằng ngậm ngùi cay đắng,
Không môn chi cầm đặng làm tin.
Thấy của em như thấy bóng hình,
Để kỷ-niệm gọi tình cốt nhục.

(Mai tiếp)

Gia-truyền tập

Bịnh dịch
Bình dịch làm lành tay chơn, thì mau mau hái một năm lá khổ qua đâm ra nhỏ, chế vào chút nước hồ lạnh đâu thì thôi đó.

☆☆

Lậu mủ
Lấy đọt cây gòn (gòn có trái đùng mà may gối), bẻ lá non một năm vò lấy nước phơi sương uống.

☆☆

Lậu mủ nhiệt
Lấy cỏ thơm hâu sao vết lấy nước chung với đường phèn uống.

☆☆

Bịnh thũng
Kiếm 14 cây sa-kê sao rồi nấu nước mà uống hoài thì xọp thũng.

Kỵ
Bịnh ho, bịnh suyễn, mà xem hai bên vai nó cao lên thì chết, chẳng cần chị mà chạy thuốc vô ích, có câu trong phủ mạch nói rằng, siêng tức dái kiêu kỳ: huyết vô thượt.

☆☆

Bịnh kiết
Kiếm cây vậy đo hay là cây vậy trăng cũng đăng, nó là lớn có chia hay mọc theo tre, nhổ đem về và gốc và rễ rồi giã nó mong mỏng sao cho vừa rồi nấu nước cho uống 3,4 lần thì hết. Trần hiệu.

KHÁNH,
Hương hào — Long-thuận

☆☆

Ai mà biết thương kẻ Nông-phu

Thế thường kẻ Nông-phu qua lắc mùa xót thì lo bương chải vô độ ruộng nương cho kịp thì tiết phải chịu sự cực khổ, cho nên đâu thì đang sáng chơi thì lội nước.

Bởi vậy cho nên kẻ Nông-phu thường hay sanh bịnh Mà nhứt là nước ăn chưa nhiều lắm, sưng nhưn đi lâm bịnh vô cùng đặng lấy lâm thế thâm cho người làm ruộng.

Như ở tại xóm tôi nhiều người bị nước ăn chưa nằm ở nhà mà chớ bửa đi làm công việc chẳng đặng, ngặt vì mùa nầy là mùa Mùng vụ lúa thôi sâm nhà mà chịu. Ai là người biết thương đời thấy vậy, nó làm lơ sao đành.

Vậy tôi chẳng nệ tất công việc bèi nay xin hồi trong lục châu ai biết phương thuốc chi xức cho tuyệt bịnh nước ăn chưa, xin chỉ giùm làm phước.

Ở đời chẳng chi qui hơn là cứu người trong cơn bịnh hoạn.

TRƯƠNG-HOÀNG-NGỘ,
Aimien Secrétaire au Trésor à Cànhum.

Công văn

Vì lời nghị quan Nguyên soái Namkỳ đề ngày 5 Octobre 1923.

Cho phép thầy Lâm-đáng-Tuyên cai-tổng nhứt hạng được phép nghỉ ba tháng kể từ ngày kể lấy lời nghị nầy đăng đường hình.

Thầy giáo làng Mai-văn-Riêng đang dạy tại Thudaumôt có bằng cấp sơ-học được cấp bằng làm trợ giáo thiệt thọ hạng tam, cho lại đặng tăng sự quan chủ tỉnh Thudaumôt.

Thầy Trần-văn-Nên và Võ-văn-Mạnh có bằng cấp sơ-học được cấp bằng làm trợ giáo hậu bổ và giao tăng sự quan Thanh-biện Cai-tỉnh Rachgiá.

Thầy Huỳnh-văn-Chơn, Mées Paun và Pan Sanny có bằng cấp sơ học được cấp bằng làm trợ giáo hậu bổ và giao tăng sự quan Thanh-biện Rachgiá.

Thầy Ng-v-Trinh, Đoàn-Phát Đặng-v-Giỏ và Trần-văn-Thanh có bằng cấp sơ-học được cấp bằng làm trợ giáo hậu-bổ và giao tăng sự quan Thanh-biện chủ tỉnh Giađinh.

Thầy Lê-văn-Dưu, Huỳnh-văn-Hoàng và Ng-v-Trinh trợ giáo hậu bổ đang dạy tại Travinh được cấp bằng thiệt thọ trợ giáo hạng tám.

Cai cựu Ng-ngọc-Bích được cho vào làm ký-lục tạm lương mỗi tháng 45 và bổ đi Hòn-quản, (Thủ-dầu-một) đặng thế cho thầy Trần-văn-Bang bị thu thầy.

Vì lời nghị quan Nguyên-Soái đề ngày 8 octobre 1923.

Hủy lời nghị 20 août 1923 về việc cấp bằng Nguyễn-văn-Hạnh.

Thầy Nguyễn-tương-Kiểu có bằng cấp sơ-học được cấp bằng làm trợ giáo hậu bổ và giao tăng sự quan Thanh-biện, chủ tỉnh Biênhoa.

Thầy Trần-quang-Nhiên giáo hạng sáu y theo lời xin của thầy, được nghỉ ngoại ngạch không ăn lương trong mỗi năm kể từ ngày 5 octobre 1923 là ngày mãn phép nghỉ ba tháng dưỡng bịnh của thầy.

M. Trương-kế-An hào-tử sư bổn quốc đang học tại trường y-khoa được theo lời đơn xin của nghỉ ngoại ngạch không ăn tiền một năm chót nữa kể từ ngày 18 Septembre 1923.

MỘT DỊP MAY MẮN LÀ DƯỜNG

Hiệp giờ đồng-ban ta có lâm kẽ muốn ra dinh thương, nhưng chưa quen đường đi nước bước nên tuy có tư-bổn mà còn bợ ngợ chưa biết phải buôn bán thế nào. Nay vẫn có một dịp may mắn lắm cho những nhà tư-bổn ấy, là có một cái nhà hàng bán cơm Tây lại bán rượu Tây lẻ, muốn sang chủ, nhà ấy danh-tiếng ở tại Saigon nhứt là trong hàng-thương và trung lưu Annam, số là người chủ nhà hàng ấy khác muốn mở rộng một ngôi hàng rất kinh đô-thị đắc lợi hơn tại Saigon, nên một mình không thể đốm-đương nhiều việc. Vì vậy mà người muốn đổi cái nhà hàng ấy lại đặng lo ngôi hàng kia, chỉ như nhà hàng nầy nếu ai mua thì có nhiều thế lợi mới là đã có danh tiếng sẵn nên bạn hàng nhiều : hai là đã đạt trong nhà đầu tiên ; ba là ở nhằm chỗ thị tứ như đã lại cho đồng-bạn ta mà thôi). Thế thì dịp nầy là một dịp may lắm các nhà tư-bổn ai muốn mua thì xin hãy đến thương nghị với *M. Trần-văn-Chim tại quán Lục-tỉnh-lân-nhơn.*

Dịp nầy là một dịp may lắm là hễ ai mua rồi thì đầu đầy sẵn sàng, thế cũng như biếc ghe đi nước xuôi, gió xuôi đang buổn trời êm sóng lặn, chỉ có chèo mua thì tới mau, bằng không thì trôi cũng tới chỗ vậy.

Một dịp rất may, xin kíp đến thương nghị với *M. Trần-văn-Chim quán Lục-tỉnh lân-nhơn,* giá rẻ và lợi-tiện lợi nhiều lắm.

Vì làm việc lớn phải buôn việc nhỏ. Đến thương nghị rồi sẽ biết chết thế cuộc nhà hàng ấy ra thế nào.

Trần-văn-Chim.

XE KÉO ĐẸP CỦA HÃNG L. GAFFORT
HIỆU « ALCYON »
GIÁ ẤN HÀNG RIÊT

Hôm bốn tháng trường Trường đua xe máy đẹp tại Saigon, bên phía mặt người Langsa đua lãnh phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì *M. L. GAFFORT* ngồi xe máy đẹp hiệu ALCYON ăn hàng nhứt.

Còn bên phía mặt người Annam đua lãnh phần thưởng trường thì *M. Trần-văn-THÌNH* hạng nhứt, *M. Trần-văn-CHÂU* hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đẹp hiệu ALCYON

L. GAFFORT.
8, M. M. M. Rue Catinat — SAIGON

KHOÁN CHẤT THUỶ
Nước suối viên (thạch)
VICHY VICHY ÉTAT
PHÁP-QUỐC-TUYỀN
VICHY CÉLESTINS
Có bán nguyên ve và nửa ve. Trị bịnh đau Thận, sạn đau bàng-quang, bịnh Phong — Thạch-tâm-sinh (bỏ) — Đau mỡ và đi-tiểu.
VICHY-GRANDE-GRILLE trị bịnh đau gan
VICHY HOPITAL trị bịnh thương tỳ, trường nhiệt
Hãy coi những đồ giả mạo, tài coi phải có ký tên thế nhứt nơi mình miếng đóng.
VICHY-ÉTAT BIỂU TỀ
SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước suối ấy mà ra, — Có hộp và số vo.
PASTILLES VICHY-ÉTAT mất khi ăn nước rồi uống chăng, là hoàn thì đã tiêu hóa.
COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT đặng để cho uống đem nước suối (Mai-ni-ché)

SERVICE SPÉCIAL pour l'exécution des ordonnances médicales — Prompt et le Bon

PHARMACIE PRINCIPALE
Fondée en 1865
Place du Théâtre. — SAIGON

SERVICE SPÉCIAL pour l'exécution des ordonnances médicales — Prompt et le Bon

MAISON DE PREMIER ORDRE
LA PLUS ANCIENNE, LA PLUS VASTE
ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

OAN KIA THEO MÃI

Truyện nầy đã xuất bản thêm cuốn thứ tư và thứ năm, còn thứ sáu đang in, để bán tại nhà in J. VIỆT đường d'Ormay Saigon. Độc-giả muốn mua vui, xin do nơi nhà in J. VIỆT gởi cho.

廣東二天堂大藥房

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE-ASIATIQUE

84, rue de Cambre — à CHOLON

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG NHỊ-THIÊN-CAO

Phàm con người ai cũng vậy, cũng đều nhờ có khí huyết mà sống: nên hễ khí hư huyết kém thì trăm bình đều sanh, khác xanh xao, hình dung gầy ốm, hoặc mặt vàng mét tái, hoặc sanh phù thũng mà khốn khổ cho mình.

Bởi vậy cho nên bổn đường chẳng nài gian khổ, tiềm cho được thứ thuốc hay nổi mấy danh bên Trung-Quốc, bài lấy đem vô, rồi hiệp với tỉ thuốc ba bổ Trân-Qui mà luyện ra thành mới thứ thuốc cao gọi là NHỊ-THIÊN-CAO, thật là tư-âm bổ-dưỡng rất nên hiệu-nghiệm.

Uống thuốc ấy thiệt là đại bổ hết sảng nãy, không hề hộp, ít khát nước, Ch-thân nguon, ăn thấy mình thêm tinh thần, cường tráng gia cố, bổ tỳ bổ huyết.

Phàm kẻ tinh-thần hoảng hốt, thân kẻ mỏi mệt, ăn uống chẳng tiêu, hoặc tuổi già suy nhược bình bạc hết điều, hoặc nhứt, hiết hư lao thương-tổn, hoặc đau lưng yếu gối.

Giá mỗi thố là..... 0 $ 80

NGUYỄN-VĂN-THIẾT

Quản-lý

PHÁP-VIỆT KHÁCH-LẦU

Hôtel de France

N° 131, rue Catinat, N° 131 — SAIGON

PHÒNG

Mát mẻ. Thanh tịnh

PHÒNG TẮM Sạch-sẽ, CÓ DOUCHE

— GIÁ RẺ —

Savon Cadum

Savon tinh anh, như

SAVON CADUM

thì lấy làm hiu ích cho vệ-sinh da người.

Vì lại savon nầy tiện lắm, gì người ta đùng nó tới cùng, không bỏ chỗ nào, mà lại lâu giài bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

HỦY, THIỆT LÀ MAY!

Enfin ! Je voir avec Les VERRES IÉNAPHAQUES

Nhờ cặp gương nầy tôi coi rất tỏ rõ như hồi lúc xuân xanh.

Lâu nay tôi không biết nên tôi dùng gương xấu, coi rất mỏi mắt mà lại lòa chết nữa.

Thiệt là nhờ có ông GIUNTOLI, chủ tiệm BIJOUTERIE PARISIENNE, hiệu con RỒNG VÀNG ở gần bên « Pháp-việt Khách-lầu » (Hôtel de France), đem qua xứ Nam-kỳ đây mà bán.

Con người ấy cũng có coi bảo-chương cho thường nên chẳng hay biết chi cả.

Hôm nọ tình cờ thấy trong « Lục-tỉnh-tân-văn » rao, tôi mua thử mà đáng chẳng đó thiệt là gương tốt. Kiến làm bằng thấy tinh rõng, trong sạch chẳng có bợt bọn chi cả.

Gương nầy có 3 thứ: thứ để cho kẻ VIỄN-THỊ và kẻ CẬN THỊ

Kiến nầy gì theo kiểu-mẫu (pince nez) hay là kiến có gọng móc (lunettes) cũng được.

Vậy trong Lục-châu ai có bịnh con mắt như vậy hay là ai có lớ con mắt, hãy mua thứ gương nầy mà đáng thì sẽ đặng vui lòng lâu lâu.

DENTIFRICES DES RR.PP.

BÉNÉDICTINS

DE SOULAC

ELIXIR-PÂTE-POUDRE-SAVON

Bởi tiếng rất thơm hiệu và làm cho răng động trắng tinh ánh.

Dại-lý: CANQUE et LACDUR, Saigon.

Tiểu Thơ-tín

Lục-Tỉnh-Tân-Văn từ đây mở thêm một mục cọi là Tiểu Thơ-tín để hiến cho độc-giả như tin cùng là bạn đồng hàng đặng làm đàng vãng lai với nhau cho dễ tiện. Để gọi là tiểu Tho-Tín; thì hiểu rằng chẳng phải đăng mà đăng cả nguyên thơ, duy đăng nhơn nhứt một đôi lời, cho khỏi phải thơ dài quá gần lại vô đã tốn chỗ lo cho ai ghé mắt trông vào lậu sự. Hai đàng biết nhau cho tên riêng nhau, có hai người biết. Tỉ như một người A. B. C. . . một người X. Y. Z. ; ngoài hai người kỳ thì chẳng còn ai biết là ai, muốn nói chuyện với nhau, bọn họ nhau, gởi thơ xin đăng báo, A. B. C. nhân X. Y. Z., thì xin đăng : X. Y. Z. Ghiêu nay vô 5$ - thủ. 4 giờ. Hoặc X. Y. Z. nhân A. B. C. thì xin đăng : A. B. C. mai 2 giờ đi Cholon.

Ngoài hai người nầy, có ai biết ai là ai, cho đến nhà báo cũng không biết ai ghi thơ lại xin đăng báo đó ; vì thơ không cần kỳ tên, miễn có đề một con có theo bao mà đăng cũng là đủ. Hai người cũ tinh ý riêng cứ xem báo, về khoản Tiểu Thơ-Tín thì thấy - chẳng cần cậy ai đem thơ từ qua lại cho lập hay là nhân ahe cho ai nghe lót. Đều đặc việc làm ăn cũng đăng tiểu Thơ-Tín mà nói chuyện được. Giao kết Câu chuyện nói không cuá 10 tiếng. Tên họ kẻ làm mất tiếng. Vậy từ đây, trong đôc-giả cứ tỏ lời ai muốn đăng tiểu Thơ-Tín mà thông tin tức nhau, cứ việc gởi ngay đến M. Lê-hoàng-Mưu Chả-bửu, đăng quản gởi theo một con Cò.

. . .

T. V. M. — Việc rượu thịt và Bộn-bạn đó đã hiểu rồi ? Khá lưu tâm cho lắm.

A. B. Tôi có đến Thủ-dầu, không có.

Q. P. Trước khi vô, xin đến tôi nói chuyện.

F. V. T. Có thơ Cainhum gửi, bảo tôi về.

S. H. U. Trưa mai có người đem đến cho.

T. T. A. Có người nghiêng tai, giữ lấy.

K. N. O. Đêm mai đi coi hát Xiết.

H. V. T. Tối nay, tôi ngừng xe đợi tại cửa K H.

G. H. I. Đừng cho tôi, mắc đi Cholon.

Đ. C. A. Xe chiều có x. x. tới, rước nó.

H. V. Đừng chi cả với g, nó giả ý.

Q. R. S. Chớ tin Đ, mà mắc, nó không trang tin.

A. I. Y. Tôi có biểu đem gói khăn đến rồi.

U. T. Tôi lấy làm hiu ích cho vệ-sinh da người.

T. H. Đêm nay đợi tôi tại Hôtel de France.

M. X. Mai tôi đi Vinhlong, ba ngày mới về.

M. N. Chẳng phụ tình tri nghĩ.

P. V. Thăm cảm nghĩa ân xưa.

. . .

Kẻ từ đây hàng đọc bào L. T. T. V. đặng phép gửi Tiểu-tho-tin xin đăng, khỏi gởi theo một con « Cò » đến cùng như lời dặn trên.

Ai muốn gởi tới xin tổ cùng ai cứ gởi ngay đến xin đăng giám, miễn đừng tổ lời gì bất nhã.

LÊ-HOÀNG-MƯU.

THẤT KINH CHƯA

Hành việc gia-đình, vui cơn nhàn hạ. Bỉ. nhân thừa hưởng ráo bước trước là hưng cảnh trời chiều sau hầu xem nhân vật cảnh tình vì đã lau gió sự buộc ràng không gỡ nổi. Nay mới nuôn bèn nhơ gió tuyết xâm dầu thổng, mang say mê phong cảnh bước đã xa đang ngành lại xem thì sc hân ngậm gương non dai. Vừa muốn phân hồi bỗng ngàn tiếng người nói một cách lớn lao hình như của hàm dọa cọn vậy, Bỉ-nhân ngỡ thầm nhơn đây gẻ bỗng thấy người đang kia đi lại Bỉ-nhân sẽn hau hỏi xi tam gì bon là lôi đi vậy. Người ấy đáp : Không nhân xi tam gì mà người đi qua nên đừng lại hết. Bỉ-nhân nghe vậy mới nhớn gót đến nơi ngồi coi đều cni hung kiết. Đến nơi thấy tên L... đương đanh một vị tao chân (bằng đất), Bỉ-nhân không hiểu cớ gì mà ngài lao ni đon tuế ấy. Bỉ-nhân hỏi : Người ở gần thuật rõ ngọn ngành với Bỉ-nhân rằng :

Cách ở ngày trước con trai tên L... là tên N... cầm lấy chàng thương hàng nông mê mau nói sàng. Tên L... đi rước thầy coi mạch hết thuốc. Uống mới 1 tháng chưa thuyên dậng là vì chưng ấy nó đương bạo phát thuốc sao mà làm cao giấu là đặng cho nên con tên L... cũng con nông như vậy. Vợ tên L... bên nói với anh ta đặng đi coi thầy coi nó mắc việc chi mà uống thuốc không hết. Tên L... rằng : Tao cho mụ binh anh tự bề đến chứ chẳ biết đói ăn rau đau uống tuốc chớ chẳng hề biết coi thầy bóng gì hết. Dan-ba lôi xom đến đốc vợ tên L... đi coi thầy. (Thầy nầy coi mai hnt) hễ tanh đan ba thì vậy pnần nhiều mê tin ci-đoan lắm. Tên L... nhn-nẩn quyết một chẳng phục việc ji-đoan, cho nên không cho. Vợ khóc lóc nào ui ngữ sao? Pụp tử linh thêm tục rằng : Đau chưa hà miệng lại thầy vợ trên trình nan ai làm vậy nên anh ta cầm lòng không đặng mới cho vợ đi coi thầy. Đoạn vợ anh ta mới mua nhan đến đi đến thầy S... mà coi. Thầy ta cầm nhanh cây nhám nhìa đoán rằng : « Bịnh nầy mắc phải Thổ-tảo vì đã sai chỗ nên quở mới sanh bịnh nóng mê man. Vậy thì phải mua một con vịt đặng ta cùng xin giảm cho mới hết ». Nhơ ông thầy nầy chẳng xa nhà tên L... bao xa. Vợ tên L... vô thuật chuyện thầy coi lại cho tên L... nghe. Tên L... nổi giận vỗ xách tao chôn (bằng đất) đem ra trước sân lấy rơi mây đã ngang lưng ông tao mà rằng : Vì chẳng con cái tao nó là anh của mầy, nó nay 4 tuổi, con mầy tao mới sanh hôm ấy đến nay có đầu 7, 8 tháng, vì cớ nào mầy lại pnà khuấy anh mầy. Phàm như con tao tao sanh, mầy tao nên, tao là cha cả hai. Mầy không kể tao lại bắt anh mầy ra cớ đối lâm cho tao chay tuốc chạy tuây bay tốc trên bổ ăn bổ ngủ, vậy thì mầy làm con bất hiếu. Tội đã đành rồi, nay tao đánh mầy 1 chút roi mà đâu tội ấy. Đoạn anh ta đánh rồi đập bể nát hết. Rồi roục thầy đến coi mạch hết vài thang liền hết bịnh.

Bỉ-nhân nghe người kỳ thuật vừa đặt Bỉ-nhân hồi người kỳ rằng : Vậy cho tao chân bị đón xe thôi hay là ở nơi trong thành bịnh thầy thuốc hết bấm chăng? Đáp rằng : Hồi nầy là đời văn-minh rạng trang kích lệ, người trong ở tỉnh cũng mang châu tiền cũng nhơ thương kẻ cơ đồng bào cho nên ấy đi-sơn cũng tin tiền đặt. Bỉ nhân tiếp rằng : Như tên L... là người thế quả sáng gã mà còn biết đao đi-đoan phòng hồi ở trở hồ, hà lẽ chi ai mà còn đao đuổi. Người kỳ đáp : Bịnh con của tên L... nhờ thuốc mà hết. Cho thầy bày chuyện mà ăn thịt v... chớ mắm gì đâu. Bỉ-nhân tự gả trở về ngồi nằm ngữ việc mình đã thấy cũng nên hiểu vào đây để cỏ ý chung làm trường hầu đồng bào ta tận trừ thói mê tin dị đoan chức đi đến vô lối, nó thực là mốt con sâu mê rút liền bạc cần ta. Ta đã sở 1 ít mu nhơn đến cùng cấp phòng làm mới việc nào cho ích quốc lợi dân, đanh thơm ngàn thuở. Còn lăng phí vô lối, đã chẳng bỏ ích cho ta mà lại mất một số tiền rất uổng. Thế tính lại coi, các nước bên Âu-Mỹ nào có việc ji-đoan vậy đâu, ta nên bắt chước không các ông ấy. Rằng đóm chúng cây đuốc nhứt là hàng nữ lưu nên rằng lên theo cho đôi bước hầu may mắn đặng tiện nước nhà đặng văn-minh đến ngày rằng rộng.

Mấy lời bộc bạch xin độc giả thứ cho.

Biện Thừa

Mỹ-hung — Calaogiên

Sông lâu nhờ rượu

(Longévité grâce à une liqueur)

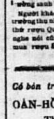

Hiện bây giờ bên nước tỉnh-bộ một ông điền chủ đã ngoài 80 tuổi mà thiên-hạ nhơn lực mạnh mẽ như người ít tuổi, đi đường bắt hơi mà vẫn còn sung-túc quá ; ông nầy trai người đồng coi tài-sản làm công chuyên.

Ngày trước có một người đi thăm ông, hỏi tánh cho biết tại đâu ông mạnh đến bao nhiêu cao mà còn sức lực không phải kém vậy? Ông gia đáp lại rằng: Cái là do nơi hồi ấy đã đến tôi trước khi ăn cơm hay uống một ly nhỏ rượu Quinia Gentiane hiệu Massel là một thứ rượu bổng sanh hồi 14 ?.

Người khách ngồi nói cũng có lòng muốn một vậy trường thân bổng, liền về mua 1 ve rượu ấy mà uống thì thấy rượu Quina Gentiane mà đúng nhỉ hiệu. Thiên hạ nghe nói cũng đó gì thăm sanh, cũng bèn rủ nhau đi mua rượu ấy đem về mà uống bổ quanh năm.

Có bán trong các tiệm hàng xén (épiceries)

OÁN-HỒNG-QUÂN thứ sáu in rồi

Thư bây cón đang tiếp

SỞ DƯỠNG-ĐƯỜNG

nội ngoại khoa của quan y khoa tấn-sĩ LÊ-QUANG-TRINH, năm bài 46, Quai Testard (Boulevard Tổng-đốc-Phương) Cholon, ngang bên xe-hơi đậu

1° Có quan Lương-y BIGO, khám bịnh con mắt, cả, 10 mươi và lỗ tai, ngày tiếp bài, thứ tư và thứ năm từ tám giờ rưỡi đến mười giờ sớm mai.

2° Có quan Lương-y LOUVAU đến trồng răng, nhổ răng và khám các bịnh đau miệng đau bao tử và đau ruột, ngày thứ ba, thứ năm và thứ bảy, từ tám giờ rưỡi đến mười giờ sớm mới.

3° Có quan Lương-y LÊ-QUANG-TRINH, là Đốc-sự sở dưỡng-đường nầy trị chung các chứng bịnh, rước và coi khách mạch mỗi ngày.

4° *Tại nhà tư* của ngài (ở đường Charles Thomson, sau nhà mát chữ Hán) Cholon) sớm mới ; từ tám giờ tới chín giờ rưỡi.

Chiều : từ hai giờ tới ba giờ rưỡi.

5° *Tại nhà Dưỡng-đường* (Đường Tổng Đốc Phương, Cholon) : sớm mới ; từ chín giờ rưỡi tới mười mới giờ rưỡi.

Chiều : từ bảy giờ rưỡi đến năm giờ rưỡi.

Có phòng sạch sẽ cho bịnh nằm.

Có người điền dưỡng (infirmier diplômé) có cớ mụ (sage femme diplômée), và có thông ngôn tiếng tây, tiếng Annam và tiếng khách trị ở thường xuyên tại sở dưỡng-đường nầy.

Giá tiền là bốn hay năm đồng bạc một ngày, tùy theo hàng, kể hết tiền ăn uống, thuốc men và tiền phòng.

Trăm năm không phai

NHÀ HỌA CHƠN-DUNG

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

55 73, Boulevard de la Somme

(HOÀNG CANH XÚ LỚA GIÊN CHỢ CŨ)

SAIGON

Thợ vẽ tiện nầy đã có bằng cấp tốt nghiệp nơi trường sắc-cảnh, và được 3 cái bằng-cấp đều xão Hanôi ; mới năm rồi dự cuộc Đấu-xảo thành Marseille lại được thưởng bằng cấp và Médaille rất xứng đáng. Hình vẽ thiệt tình xảo và để trăm năm không phai.

Chụ quí vị muốn vẽ ảnh gởi hình chụp đến hoặc viết thư hỏi, tiện nầy sẽ gởi cho ngài ở xét bạch cả biên rõ thước tất giá cả sẽ nghĩ phải chăng.

Đang thời, Không bình như là : XANH-XAO, ÔM-GÂY, DẠU LƯNG mà gặt công trệ TÍN-THÂN thì Thầy-thuốc Gốm chưa hằng Ie

NUCLÉOTHOL.

Thuốc nầy HIỆU LÀM, trở bình đâm mà lại trừ tiệc cốt bịnh.

Thuốc NUCLÉOTHOL làm sanh sáng MẮT-HUYẾT và cũng-cốt GÂN-CỐT.

Thường người ta đùng nó khi đau mới giải phong cho mau lành mạnh, mà nhứt là trừ những bịnh kẻ trên đây.

Cách uống : sáu hoàn một ngày.

Thuốc bán tại tiệm đông GUILBAUD, Thầy bào chế thuốc nhứt hạng tại TOUNG (France)

Tiệm tại Saigon : Tiệm thuốc, của ông L. BARNEAU (Pharmacie Normale)

CÒ-BA

SÁ-BÔNG

DẦU XỨC ĐẦU

SẮP MỞ.— NƯỚC THOA TÓC

PACHOD Frères & Cie LYON

Thứ rượu

QUINQUINA Saint Raphaël

S. RAPHAEL S. RAPHAEL S. RAPHAEL S. RAPHAEL

Uống vô BỔ TỈ VỊ

ăn ngon ngủ khoẻ

Có trữ bán tại hàng DENIS FRÈRES

14 Đại-lộ Saigon Haiphong, Hanoi, Pnom-penh et Tourane.

NHÀ CHỤP HÌNH

NADAL

118 và 120, đường Catinat.— Saigon

Mới tiếp đặng máy chụp hình hiệu GAUMONT 6×13, *kiểu, giấy* và *các vật liệu để* chụp hình hiệu :

GUILLEMINOT, LUMIÈRE, AS DE TREFLE, *giấy* SELTONA.

Có đủ đồ phụ tùng theo máy, chụp hình như, chưng cây, bao rửa kiểu, đồ dùng nước thuốc, ly vân vân...

HỌA HÌNH RA LỚN — VẼ KHUÔNG

Có đồ sẵn mới phòng lãnh rửa kiểu cho các người chụp hình chơi riêng cho người nào muốn rửa kiểu hoặc vẽ hình, hay là cần soạn máy — tây thích.

Đồ nhuộm hiệu

L'idéale, Kabloxine

Nhuộm một mình cũng đặng và bai kể là vài gì.

CÁO BẠCH

Nhà hàng hiệu « NAM-KIN » ở đường *Lefèbvre 11 et 13*, tái đã mướn lại rồi.

Kể từ ngày *14 Septembre* mới cửa buôn bán luôn luôn.

Những người nấu ăn rõng là người khi trước có nấu cho nhà hàng *Olivier*, thì ngài ; nên qui ông qui bà vô tiệc đến ăn. đám xa, hoặc ăn, hoặc nhiều, thì cũng đảm lãnh và sẽ rang làm cho toại ý ấy.

Có thơ riêng tên các thứ bánh mỗi ngày ; qui ông qui bà muốn đặt thứ bánh nào cũng có và bền lý ý là bao nhiêu tùy thích.

Nhà hàng « NAM KIN » mở bán luôn cả ngày.

Có phòng xa riêng cho qui khách muốn đặt đồ ăn theo ý mình (*menu special*).

Tại cửa nhà hàng có đem ở thêm bao hàng ngày rửa phòng thương-mãi nói về các bao gạo lớn, hàng hóa chấp cần xuất ra, vân vân.

Có đồ để các thứ sượt trình cây ? qui khách xem thet.

SIMON GÂM,

Directeur du Restaurant « NAM-KIN »

VOIR AU

"PHOTO-STUDIO"

120-122, Rue Catinat. — SAIGON

Fourniture Générales pour le PHOTOGRAPHIE

Spécialité — Produits Chimiques

PLAQUES *spéciales et pour chassis*

Papiers Bromure Mat-brilliant

PAPIER "SELTONA"

TROPICAL (BOUS PLOMB.)

Films "FLAVIN" *les meilleurs films TROPICAUX*

Films, meilleurs marchés que les films Étrangers

GROS-DÉTAIL

TRAVAUX D'AMATEURS

en tous genres

SALON DE POSE POUR LA PHOTOGRAPHIE

"PHOTOS-D'ARTS"

Đồ cần, đồ thêu và hoa-ly

BÁN TẠI TIỆM

TRẦN-QUANG-NGHIỆM

đường d'Espagne số 200 (gần Chợ-mới)

SAIGON

Giá rẻ.

Tiệm nầy trữ đủ các đồ cần dùng về việc đèn khí, như dây đèn, bóng đèn, quạt máy điện, bàn ủi điện v. v. và đồ cao kiểu đàn thấp hàng đầu sáng và đồn lớn et máng sáng và hàng tư lạp Bo-ký.

Đến ở mà bán lẻ giá rẻ.

TẠI HÀNG CHÁNH

Hiệu là BOY LANDRY ở Saigon, số 17 phạc đu Théâtre (ngang hàng nhà hát tây có bán đủ các thứ *rượu lẩy (rượu chác thứ thường dùng thứ thiết tốt)*, các thứ *rượu bổ khỏe vạnđủ các thứ nặt thực.*

Một mình hàng nầy làm Đại-lý cho thuốc điếu hiệu *Job* là một thứ thuốc điếu ai cũng ưa hút vì mùi nó thơm lại không khô cổ.

Xin viết thư cho hàng mà hỏi giá cả các món hàng hóa, thì viết bằng chữ Quốc-ngữ cũng đặng thì hàng sẽ hồi ấm cho như lớn lớp tiếc.

Vì nào ở Lục-châu lên Saigon mua đồ xin mới đến hàng xem hàng hóa, hàng rẻ vui lòng tiếp rước.

Cholon, đường Cây mai n° 88,

Téléphone, N° 683

PHÒNG LÀM VIỆC

ÔNG VAREILLES

LÂM-SANH TẠI THÀNH PARIS

Ông VAREILLES giúp các việc tụng-sự, các việc trong-phần gia sáng, làm những tờ giao-kèo, hứa-đồng, xin-kết v. v. Giúp các việc nhà-nước và việc thương-vụ.

Lãnh các việc đòi nợ.

Giúp các việc mua bán, hoặc thế chấp điền-thổ, phố-xá.

Giúp các việc thương-vụ.

Giúp các việc thước số Thương-chánh.

Giúp các cuộc thương-vụ lai vãng các nơi Lục-tỉnh bên Pháp-quốc và các nơi Ngoại-quốc.

Ông VAREILLES ở lại xứ Nam-kỳ đã lâu, thiên hạ đều biết danh, người sẽ hết lòng giúp việc chẳng luận giả cả du thiểu. Chư qui vị nào có việc xin chịu khó đến tại phòng việc ở Cholon đường Cây-mai nhà bài số 88, ông VAREILLES sẽ làm hạnh mà tiếp rước và sẽ hết lòng to cho được việc.

« KIM MƯNG »

đường Martins số 56 tới 68 et rénte Straisigique

CHOLON

Lãnh thay đổi hoặc sửa thông xe hơi đã kiểu, có bán cây đề làm mui xe. Lãnh may áo nệm xe. Vẽ việc máy móc có tay thiện nghề làm sửa chắc chắn. Bổ phụ tùng xe hơi Ford-kỷ có bán đủ, không thiếu món gì. Xe hơi hiệu Tây hết cảu lớn nhỏ hư khó cách gì cũng rang hết sức làm cho vừa lòng qui-vị. Lãnh sơn xe hơi mau gì cũng đặng. Sơn bình Accus, Dynamos (gù điện khi trong xe hơi), và cũng có đồ mới để bán lớn nhỏ đủ kiểu. Vỏ, ruột xe hơi (Michelin cách) lớn nhỏ đủ kiểu, thì (Michelin R. L) 820×120, cho không mất cái. Giá tính thiệt rẻ.

Chủ nhơn là người Annam không thọ ơn việc xe hơi nhiều đã có ra đi Locotiam hồi trước và xe Camion đưa. Xin đồng-bang chiếu cố giúp Bổn-hiệu làm nên việc chắc rằng mọi việc cùng-tôn phụ thêt cho hằng nhờ thì sẽ đặng vừa lòng chẳng sai.

Chủ nhơn,

HUỲNH-VĂN-SỬU

Kinh đến.

Nhà máy xay lúa

MÁY TÂU CÙNG CÁC THỨ MÁY KHÁC

Lục châu qui khách muốn lập nhà máy xay lúa cùng các thứ máy khác, hãy đến nơi hàng « L'UNION INDUSTRIELLE et COMMERCIALE » mua bán tại đường Chaigneau Saigon.

Giá đã rẻ, mà cách trả tiền bao cũng là cả ; cho trả 1 kỳ cùng là 4 kỳ, tùy theo ý mình muốn.

Ông chủ hàng nầy rất thiện nghệ hết sức về việc nhà máy xay lúa cùng các thứ máy móc khác.

Như trong lục châu qui khách muốn hỏi đến chi về máy móc cùng đồ phụ tùng mà máy, thì hãng nầy sẵn lòng hỏi ấm tin thì.

Có muốn tại Cho-quán làm ơn sẽ đã các thứ máy, sẽng việc làm rất kỹ càng và nhàm lẻ lắm.